1827. No. 38.

LEEUWARDER COURANT.

VRIJDAG den 11 MEI.

Bij deze COURANT wordt een Bijvoegsel uitgegeven.

K A D A S T E R.

De Gouverneur van de provincie Vriesland

Gezien den staat van de ter opmeting voor het kadaster over 1826 aangewezene districten van ontvang, gearresteerd door den Staatsraad Administrateur van de Registratie het kadaster en de loterijen, de dato 14 februarij 1826 no. 8K.

En in aanmerking genomen hebbende dat de Landmeters, aan welke deze werkzaamheden zijn opgedragen, tot het aanvangen van dezelve de noodige last hebben bekomen.

Heeft geresolveerd:

Art. 1. Ter kennisse van de Eigenaren, Vruchtgebruikers, Pachters, Huurders en Beheerders van landerijen, in het district van ontvang Beetsterzwaag te brengen, dat de werkzaamheden, in de premissen dezes bedoeld, in de maand mei 1827, in dezelve zullen worden aangevangen.

Art. 2. De Eigenaren, Vruchtgebruikers, Pachters, Huurders en Beheerders, in het 1ste artikel vermeld, uittenoodigen de ambtenaren, met het werk van het kadaster belast, in dat werk behulpzaam te zijn, met alle die middelen, die in hun vermogen zijn, en hen alle die inlichtingen te geven, welke kunnen strekken, om de meting juist, en de tauxatie evenredig te doen zijn.

En zal deze door aanplakking in de bovengemelde en daar naast aangelegene districten, en in de hoofdplaats dezer provincie, als mede door plaatsing in de Leeuwarder Courant, publiek worden gemaakt.

Leeuwarden, den 7 Mei 1827.

De Gouverneur van Vriesland absent,
Het Lid der gedeputeerde Staten,
DU TOUR VAN BELLINCHAVE.

PROVINCIAAL GOUVERNEMENT VAN VRIESLAND.
NADERE AANBESTEDING.

De, op Vrijdag den 27 April 1827 gedane aanbestedingen, als:

1. Van het gewoon onderhoud der Havenwerken te Stavoren, van primo Mei 1827, tot ultimo April 1828.
2. Het onderhoud als voren, met eenige verdere reparatien van den Koudumer Slaperdijk en bijhoorende Werken. En
3. Het onderhoud als voren, van de Zeesluis de Molkwerumerzijl, en bijhoorende Werken, benevens eenige vernieuwingen aan het Palenhoofd en de Sluiswachters Woning.

Alle te hoog voor gekomen zijnde, zoo zal daarvan onder nadere approbatie van het collegie van heeren Gedeputeerde Staten van de provincie Vriesland, ten overstaan van een Commissaris uit derzelver midden en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, eene nadere besteding, tegen verminderde prijzen, worden beproefd *op vrijdag den 25 mei 1827*, des voormiddags ten 10 uren, aan het lokaal van het gouvernement binnen Leeuwarden. —

Geschiedende deze bestedingen bij inschrijving en opbod, naar dezelfde bestekken, welke deswege alsnog in de vroeger geannonceerde leesplaatsen ter lezing liggen; terwijl inmiddels daar van ook acht dagen vóór de besteding de noodige inlichtingen en aanwijzingen te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur te Leeuwarden, den Ingenieur te Harlingen, en den Provincialen Opzigter bij den Waterstaat te Stavoren.

Bij afwezigheid van den heer Gouverneur van Vriesland,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
DU TOUR VAN BELLINCHAVE.

S P A N J E.
MADRID, *den 23 april.*

De berigten welke het gouvernement uit Portugal ontvangen heeft, veroorzaken eenige ongerustheid. Hetzelve is te weten gekomen dat de Engelsche troepen welke te Coimbre lagen, een voorwaardsche beweging hebben gemaakt ten gelijken tijde met de Portugesche troepen, en dat hunne vereenigde magt van 15 á 18,000 man, thans langs de Spaansche grenzen gekantonneerd zijn, langs de linie van Viseu en van Opper-Beijra tot aan Almeida en Catelblanco, tegen over Alcantara, hierdoor schijnen zij onze grenzen van de Taag tot aan de Duero te bedreigen, en kunnen tevens Estramadura aanvallen. Deze beweging der Engelschen en Portugezen heeft ook eene verandering bij ons leger veroorzaakt, en het gouvernement doen besluiten hetzelve te versterken. De generaal *Monnet* heeft bevel bekomen zich dadelijk naar Ciudad-Rodrigo te begeven en die plaats met eenige troepen te versterken.

Volgens rapporten van den generaal *Eguia*, bij het ministerie van oorlog ingekomen, heeft het legerkorps hetwelk die generaal in Gallicie kommandeert, reeds meer dan 500 man aan desertie verloren, sedert die generaal de Portugesche grenzen genaderd is. Deze deserteurs hebben hunne wapenen en bagagie medegevoerd.

F R A N K R IJ K.
PARIJS, *den 4 mei.*

Het gesprek over het afdanken van de nationale garde blijft nog aan de orde van den dag. Onder de bijzonderheden, die daarbij plaats hebben gehad, verdient vooral opmerking, dat de *Moniteur*, het erkende blad van het ministerie, volstrekt niets gemeld heeft van het gebeurde, dat tot dezen zoo buitengewoon strengen maatregel heeft aanleiding gegeven, maar zich eerst vergenoegd heeft met te zeggen, deswegens zekere en stellige berigten te zullen inwinnen en zich vervolgens beholpen heeft met te verklaren, dat alle de nieuwspapieren eene vrij groote menigte dezer omstandigheden medegedeeld hebbende, het niet noodig acht daarbij nog meerder te voegen, dewijl het reeds bekende genoegzaam is om het gebeurde te doen kennen en naar waarde te schatten. De ministeriele papieren en vooral die des avonds uitgegeven worden hadden als uit eenen mond met den grootsten lof van de nationale garde gesproken en zijn zeer verlegen geweest, toen zij zich genoodzaakt zagen om dezen lof in eene schrikkelijke blaam te moeten veranderen.

Vrij algemeen gelooft men, dat de nationale garde weder zal opgerigt worden, hoewel dit door het ministerieel avondblad voor eene der leugens van den dag verklaard worde. Verscheiden leden der garde hebben hunne uniformen gezonden aan het comité der Grieken, doch dit wordt hun in twee der voornaamste constitutionele papieren afgeraden, op grond, dat het niet onmogelijk zijn zou, dat de garde op nieuw georganiseerd werd, en dat, al ware dit zoo niet, de rok dien zij met zoo veel roem in zoo gedenkwaardige dagen gedragen hebben, hun tot eene aangename gedachtenis moet strekken en daarenboven geenszins geschikt is voor de Grieken, als niet overeenkomende met hun klimaat en hunne gewoonten.

De hertog *de Doudiauville*, die begrepen heeft niet in het ministerie te moeten blijven, ontvangt van alle kanten bezoeken en alle de nationale gardes hebben hunne namen aan zijn hôtel doen inschrijven om hem een bewijs te geven van den hoogen prijs, waarop zij zijn gedrag schatten.

Men verneemt, dat de marschalk *Marmont*, hertog van Raguse, door zeer uitgebreide speculatien, in geldelijke ongelegenheid geraakt is, zoo dat het hem moeijelijk zijn zal aan zijne verbindtenissen te voldoen, doch dat de Koning, de diensten niet vergetende, welke deze marschalk aan zijn Huis bewezen heeft, hem met eene aanzienlijke som zal ondersteunen. Ook wil men, dat hij als ambassadeur naar Petersburg zal vertrekken.

N E D E R L A N D E N.
BRUSSEL, *den 6 mei.*

Eergisteren is Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje hier van Soestdijk teruggekeerd.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren het rapport gehoord harer centrale sectie over de concept-wet op de nieuwe verdeeling der grondlasten. Morgen zullen de discussien over dit ontwerp plaats hebben.

Vele leden der Tweede Kamer hebben Brussel reeds verlaten, en men gelooft, dat, na de beraadslagingen van de Eerste Kamer over bovengenoemde wet afgeloopen zullen zijn, de zitting zal gesloten worden.

UTRECHT, *den 8 mei.*

Naar men verneemt, vleit men zich dat ook deze stad eerlang het voordeel zal bezitten van een Olij-Gaz-Stokerij, c. a.; tot welkers oprigting, door eene naamlooze maatschappij, sedert feb. ll., de noodige voordragt aan Z. M. is gedaan, en gunstiglijk door den edel achtb. heer burgemeester is ondersteund. — Zijnde de voorgenomene bewerking verschillende, aan die der twee bestaande inrigtingen te 's Hage en Amsterdam.

AMORTISATIE-SIJNDICAAT.

Eerstelijk zullen op Vrijdag den 25 Mei 1827, des namiddags ten een uur, in het *Slot* te *Ballum*, op het eiland *Ameland*, ten overstaan van het Grietenij-Bestuur van dat eiland worden geveild 53 percelen Domeingoed (waaronder het SLOT) op hetzelve eiland gelegen.

Vervolgens zullen op Woensdag den 30 Mei daaraanvolgende, des namiddags ten een uur, ten overstaan van de Stedelijke Regering van Dokkum, op het Raadhuis dier Stad worden geveild, 2 percelen Domeingoed, gelegen in de Grietenij Oostdongeradeel. en

Eindelijk zullen op Vrijdag den 1 Junij 1827, des middags ten 12 uren, in het gebouw genaamd: *het Zeekantoor*, wijk C, no. 2, te *Harlingen*, ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris S. S. WIJMA worden geveild: 9 percelen Domeingoed, gelegen onder het ressort der kantoren Harlingen en Bolsward.

Alle deze goederen zijn omschreven in den Catalogus no. XIV, welke voor den prijs van 15 Cents verkrijgbaar is bij de ontvangers der Domeinen te Bolsward, Dokkum, Harlingen, Leeuwarden, Heerenveen en Sneek, mitsgaders bij de Ontvangers der Domeinen in alle Hoofdplaatsen der Provincien.

M A R I N E.

De Directeur en Kommandant der Marine in het hoofddepartement van de Zuiderzee, brengt door deze ter kennis van zoodanige Jongelingen, den ouderdom van *veertien* jaren en daarboven hebbende bereikt, mits Nederlanders van geboorte, gezond en sterk van leden, robust en niet te veel ingedrongen van postuur, en welke genegen zijn om als Scheepsjongens in 's Rijks Zeedienst zich te begeven, dat dezelve zich daartoe kunnen aanmelden ten Kantore van Aanneming voor 's Rijks Schepelingen, op de Kloveniersburgwal alhier.

Amsterdam, den 23 April 1827.

De Directeur en Kommandant der Marine in het hoofddepartement van de Zuiderzee,
A. K U V E L.

DE COMMISSIE VAN LANDBOUW IN VRIESLAND, maakt bij deze, ingevolge hare instructie, bekend, dat zij hare gewone Voorjaarsvergadering zal houden op Maandag den 14 Mei e.k., des avonds ten *zes* uren, en volgende dagen, ten huize van *G. van der Wielen*, in de Sacramentstraat te Leeuwarden. *Namens de Commissie voorn.*,
D. H. BEUCKER ANDREÆ, *Secretaris.*

DE PROVINCIALE COMMISSIE VAN GENEESKUNDIG ONDERZOEK EN TOEVOORZIGT IN VRIESLAND, tot het afnemen der Examina zullende vergaderen op Dingsdag den 5 Junij eerstkomende, wordt zulks aan de belanghebbende bekend gemaakt, welke zich daartoe met behoorlijk gezegelde Requesten en verder vereischt wordende stukken, franco moeten aanmelden, voor den 26 dezer, bij

Leeuwarden, den 3 Mei 1827.
J. VITRINGA COULON, *President.*

*** Getrouwd:
BOLSWARD, den 6 Mei 1827.
SIJNE H. VAN DER GOOT, *Predikant te Warga*, met
ELISABETH J. KOOPMANS.

*** Getrouwd:
MAKKUM, den 28 April 1827.
JACOB P. HIBMA, en
GELSCHE S. DIJKSTRA.

*** Getrouwd:
LAAS PICKEMA, *van Bolsward*, en
JOHANNA CATHARINA LUTTIKHUIJZEN.
Strekkende dezen tot kennisgeving aan familie vrienden en bekenden.
DEVENTER, den 29 April 1827.

*** Getrouwd:
LEEUWARDEN, den 2 Mei 1827.
M. V O S, en
J. HESSLING.

*** Getrouwd:
LEEUWARDEN, den 2 Mei 1827.
R. J. SWARTS en
K. VAN DER HEIDE.

*** Getrouwd:
LEEUWARDEN, den 5 Mei 1827.
J. W. BROUWER, en
E. C. DE ROOCK.

C. [illegible] HAAS, en
Wolzum, R. WILHELMIJ.
den 6 Mei 1827.

*** Getrouwd:
Jr. L. STEENSMA,
Ried, *van de Lemmer*, en
den 6 Mei 1827. S. R. NICOLAI.

OOSTEREND, den 23 April 1827. Mijne geliefde echtgenoote G. W. HOEKSTRA, verloste heden door Gods goedheid, van eenen welgeschapenen ZOON.
H. W. van der PLOEG BORN,
Chirurgijn en Vroedmeester.

*** Heden werd ons eenen welgeschapen ZOON geboren.
Dragten, H. PEL.
den 24 April 1827. J. GORTER.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van een ZOON, MARGARETHA WESTRA, geliefde echtgenoote van
Assen, H. HUBERT van LIER.
den 30 April 1827.

*** Door Gods goedheid, beviel heden avond voorspoedig van een ZOON en eene DOCHTER, A. STOFFELS, geliefde echtgenoot van
Workum, N. H. van NOORD.
den 2 Mei 1827.
NB. *Deze dient ter bekendmaking aan familie en bekenden.*

*** Heden voormiddag circa twaalf uren overleed, mijne waarde echtgenoote MARIA BISSCHOP, na een langdurig en smartelijk lijden, en na voorzien te zijn van de Heilige Sacramenten der R. C. Kerk, in den ouderdom van ruim acht en vijftig jaren.
Harlingen, H. WITTE.
den 28 April 1827.

BOLSWARD, den 28 April 1827. Heden namiddag omstreeks half twee uren, overleed alhier, de Wel Edele Gestrenge heer Mr. JOHANNES HAITSMA, in leven regerend Burgemeester dezer stad, lid van de Provinciale Staten van Vriesland en Ontvanger-Generaal van Wonseradeels Zuider Zeedijken enz., in den ouderdom van 63 jaren en ruim 6 maanden, na het laatste half jaar van zijn anders zoo nuttig en werkzaam leven in eene smertelijke sukkeling te hebben doorgebragt.

*** Heden morgen ruim 7 uren verloste mijne geliefde echtgenoote FREERKJE RODENBURG, van een' welgeschapen ZOON.
De vreugde, die de geboorte van dit kind gaf, verwisselde na eenige oogenblikken in de smartelijkste rouwe, door tusschenkomst van een toeval, dat haar voor mij en onze kinderen zoo nuttig en noodzakelijk leven, in den ouderdom van ruim 29 jaren eindigde.
Tot in het 5de jaar smaakte ik met haar het rein genot van het huwelijks-leven, waarvan zij mij drie liefde-panden achter laat.
Bedroefd over dit ontzettend verlies, zie ik omringd van hare betrekkingen op de ontzielde neêr; maar de christelijke Godsdienstleer die de troost voor bedroefden zoo ruim aanbiedt, zal ook mij hope ik, mijn ramp verzachten.
Leeuwarden, T. SMEDING.
den 29 April 1827.

*** Heden morgen overleed alhier tot onze innige droefheid, onze hartelijk geliefde vader AMBROSIUS DORHOUT, in den ouderdom van 73 jaren en bijna zes maanden, welke, na in de gemeenten van Lekkum, Buitenpost en Harlingen gedurende dertig jaren het Evangelie te hebben verkondigd, sedert het jaar 1809 als rustend Leeraar bij de Hervormden, deze zijne vaderstad ter woning had verkozen.
Mr. B. DORHOUT,
Leeuwarden, *mede uit naam van mijnen broeder, zuster en schoonbroeder.*
den 30 April 1827.

*** Tot mijn en mijner kinderen bittere droefheid, overleed heden morgen omstreeks 9 uren, na eene langdurige sukkeling en daarbij komende verval van krachten, mijne geliefde echtgenoot AKKE LIEUWES KOOPMANS, in den ouderdom van ruim 59 jaren; met stille onderwerping hopen wij in den wil des Allerhoogsten te berusten, wiens doen Majesteit en Heerlijkheid is.
Deze diene tot bekendmaking aan vrienden en bekenden.
Rottevalle, EESGE IJMES van der VEEN.
den 2 Mei 1827.

*** Heden ontvange ik door mijn oudste zoon, van Batavia, op het eiland Java in Azia, het voor mij in mijne tegenwoordige allerakelijkste toestand, als ook voor mijne zoo hier, als elders zijnde kinderen, allertreffendst berigt, [illegible] mijn [illegible], PIETER [illegible] niet ten vollen van eene zware ziekte [illegible] weest, doch, ongeacne zijne post als Offic[ier] heid bij het ambulante Hospitaal, willende [illegible] eene aanval tegen de muitelingen, door het [illegible] wonde, en daardoor veroorzaakte wederom [illegible] den 29 September, a. p. te Djocjokarta in [den ouder]dom van 26 jaren is overleden; hebbende bij [illegible] twee jaren, zijn eervolle betrekking in dat [illegible] mogen beleven.
Leeuwarden, M. KOO[illegible]
den 2 Mei 1827.

*** Het Kindje over welks geboorte wij ons de[n illegible] bruarij ll. verheugden, wierd ons heden door den dood [illegible]
Leeuwarden, H. MENNE[illegible]
den 3 Mei 1827, D. MENNE[illegible]
geb. Hebbes.

*** Bitter bedroefd over het verlies van ons jong[ste] ALBARTUS, oud bijkans 1½ jaar, heden morgen [illegible] uren; trof mij dezen morgen ten 10 uren, den [illegible] ramp mijnes levens, daar het den Grooten Albest[uurder beli]haagde, mijn geliefden man JAN ALBERTS WA[KKER]MA, Schoolonderwijzer alhier, aan eene uitteren[de ziekte] van weinige weken, in den ouderdom van circa 3[illegible] en na eene echtvereeniging van circa 5 jaren, door [den dood] van mij weg te nemen, mij nalatende een dochte[rtje van] drie jaren, te jong om haar verlies te beseffen.
Ieder gevoelig menschenvriend zal ligtelijk beseff[en] ik en mijn nog eenig overblijvend kind in hem verl[iezen].
In den gezegenden Godsdienst van Jezus, wensch [ik] nen troost en de noodige sterkte te vinden, om [mij] mijnen pligt, christelijk gelaten hierin te gedragen.
Wommels, A. W. HOEKSTR[A],
den 4 Mei 1827. weduwe Jan Alberts Wakker[ma].

*** Heden avond ten elf uren overleed, na eene langdurige sukkeling, mijne teedergeliefde echtgenoote JOUKJEN PIETERS de JONG, in den jeugdigen ouderdom van ruim 26½ jaren.
Gorredijk, M. P. MINNEMA.
den 5 Mei 1827.

*** Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het afsterven van mijnen dierbaren echtgenoot, den Koopman KLAAS PIERS VISSER, in leven Mr. Grutter alhier, in den ouderdom van 57 jaren. Eene hevige ziekte van slechts negen dagen maakte een einde aan zijn voor ons dierbaar leven. Een en dertig jaren mogt ik hem in mijne sukkelende omstandigheden, als een dierbaar echtgenoot [aan] mijne zijde hebben. Hoe smartelijk mij dit verlies ook valt, hoop ik echter met gelatenheid in den wil der Voorzienigheid te berusten.
Workum, FOKELTJE A. JOUSTRA,
den 8 Mei 1827. wed. K. P. Visser.
PS. *De affaire zal op denzelfden voet gecontinueerd worden.*

*** Heden morgen overleed alhier, in den juisten ouderdom van 59 jaren, na eene ongesteldheid van drie dagen, mijn waardige echtgenoot den Wel Edele Gestr. heer GEORG DAVID von LINDHEIM, gepensioneerd Kapitein, mij nalatende zeven kinderen, waarvan vijf onmondig en daarvan drie die hun gemis nog niet beseffen.
Leeuwarden, M. E. von LINDHEIM,
den 8 Mei 1827. geboren Haas.
NB. *Des overleden begeertens heeft medegebragt om geene uiterlijke rouw te dragen.*

Prijs der BOTER te SNEEK, den 8 Mei 1827, *f* 31 : 00. GRAAUWE KAAS *f* 16 : 00.

PRIJS-COURANT der EFFECTEN.

Amsterdam, den 8 Mei 1827.

Werk.Schuld 2½pct.	52¾ à 52⅞	Weenerbank 5 pct.	77½ à 78½
Rest. Uitg. dito —	1¾ à 1⅞	——— dito 4 —	63 à 63½
Kans-Biljetten . .	*f* 17¼ à 18	——— Cert. 2½ —	42 à 42½
St. van uitgel.Kansb.	6200 à 6225	——— Met. 5 —	86¼ à 86½
Amort. Sijnd. 4½pct.	95¾ à 95⅞	Idem . . . . 2½ —	à
Losrenten . . 2½ —	88½ à 88¾	Idem te Lond. 5 —	86½ à 86¾
Ned. Handm. 4½ —	88¾ à 89½	Idm. Bank-actien —	1300 à 1305
Obl. Rusland 5 —	99½ à 100	Aand. *Roth.* *f* 100 —	164 à 166
Russ. Inschr. 6 —	51¾ à 52½	Dito *f* 250 4 —	364 à 366
Certific. dito 6 —	52 à 52½	Napels Cert. 5 —	70½ à 71¼
Rusl. Hamb. 5 —	80¾ à 80½	Dito Nieuwe 5 —	71¾ à 72¼
dito Neg. Lnd. 5 —	82¾ à 83	Dito in Lond. 5 —	77¼ à 77½
Spanje 1805 5½pct.	25½ à 25¾	Fr. Fondsen 3 —	70½ à 71
——— 1822 5 —	11¾ à 12	Cert. van dito 3 —	64½ à 65

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD FRANEKER, convoceren bij dezen, de Floreenpligtigen dier stad, om op Zaturdag den 19 dezer maand, des voormiddags ten elf uren, op het Raadhuis aldaar te compareren, ten einde twee VOLMAGTEN te benoemen bij de Contributie der Vijfdeelen Zeedijken Binnendijks.
Franeker, *De Burgemeester en Wethouders voornoemd*, J. de SWART.
den 2 Mei 1827. *Ter ordonnantie van dezelve*, P. J. ROMAR.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD DOCKUM, maken bij dezen bekend, dat de aanstaande Kermis aldaar zal beginnen op Vrijdag den 15 Junij 1827; zullende de gewone Paardemarkt op Maandag den 18 Junij daaraanvolgende worden gehouden.
Voorts dat op Dingsdag den 19 dito, des namiddags ten half twee uren zal worden verharddraafd: Eene fraaije met ZILVER gemonteerde ZWEEP, door Paarden welke ten genoegen der Keurmeesters moeten zijn en alhier geene Zweep hebben gewonnen. De monstering der Paarden zal precies ten elf uren plaats hebben.
Ter ordonnantie van Burgemeester en Wethouders, A. van SLOOTEN, *Secretaris.*

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD HARLINGEN, gedenken aan de minstaannemende aantebesteden, een groote of belangrijke Herstelling van de Toren van de Nieuwe of Groote Kerk aldaar. Wie hieraan gading maakt, kome op Woensdag den 16 Mei 1827, des namiddags ten 4 uren, op den Raadhuize te Harlingen, en neme aan op Conditien alsdan voortelezen, welke inmiddels te vernemen zijn bij den Architekt *M. K. Stolte*, aldaar *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, W. J. HANEKUIJK.
Harlingen, den 4 Mei 1827. *Ter ordonnantie van dezelve*, K. BLOK.

De GRIETMAN van WIJMBRITSERADEEL, convoceert mits dezen ten verzoeke van Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen, om te compareren in hunne respective Dorpen, ter plaatse alwaar men gewoon is te vergaderen, en op de hieronder vermelde tijden, ten einde de Rekeningen der Kerkvoogden over den jare 1826 op te nemen en te sluiten; voorts om in de dorpen Sandfirden en Loenga nieuwe Kerkvoogden te stemmen in plaats van *Teunis Lieuwes Wijnja* en *Freerk Luitsens Kleiterp*, die met der woon naar elders zijn vertrokken.

Uitwellingerga.	Woensdag 23 Mei 1827,	voorm.	11	uren.
Oppenhuizen. . . .	———	namidd.	2	
Hommerts, ...	Zaturdag 26	voorm.	11	
Jutrijp.	———	namidd.	1	
Gaastmeer	Maandag 28	voorm.	11	
Heeg.	———	namidd.	3	
Nijhuisum. . . .	Woensdag 30	voorm.	11	
Sandfirden. . . .	Donderd. 31	voorm.	11	
Idsega.	———	namidd.	1	
Oudega.	———	———	3	
Westhem	Woensdag 6 Junij 1827,	voorm.	11	
Abbega.	———	namidd.	1	
Oosthem.	Woensdag 6 Junij 1827,	namidd.	3	uren.
Wolsum.	Donderd. 7	middags	12	
Nijland.	Zaturdag 9	namidd.	1	
Folsgare.	———	———	6	
Tjalhuisum. . . .	Maandag 11	———	4	
Tirns.	———	———	6	
IJsbrechtum. . . .	Woensdag 13	———	6	
Gauw.	Donderd. 14	———	3	
Scharnegoutum	———	———	6	
Goenga.	Zaturdag 16	voorm.	11	
Offingawier. . . .	———	namidd.	1	
Loenga	———	———	3	

Sneek, den 8 Mei 1827. *De Grietman voornoemd*, S. v. W. RENGERS.

HET GRIETENIJ-BESTUUR van WIJMBRITSERADEEL verwittigt de belanghebbenden, dat geen platte[landsch] Genees-, Heel- en Vroedmeester te Woudsend wordt verlangd, gelijk in de vorige Advertentien geplaatst [is], worden, maar iemand de graad van Medicine Doctor bezittende en tevens bekwaam in de Vroedkunde.
Sneek, *Het Grietenij-Bestuur voornoemd*, S. v. W. RENGERS, Vz.
den 8 Mei 1827. *Ter ordonnantie van hetzelve*, ENGELEN, *Secretaris.*

NB. Een KUIPERS-KNECHT, zijn werk ten deele verstaande, kan van stonden aan werk bekomen bij GOSSE ULBES HOEKSTRA, Meester Kuiper te Kubaard.

NB. De gepatenteerde M. OESTREICH, Mr. Lijkdoornverdrijver van 's Hage, die zijn Depôts door het geheele Koningrijk heeft geplaatst, verwittigt hiermede het geëerd Publiek, dat hij alhier heeft geplaatst ook het Depôt van die zoo voordeelig bekende CHIMISCHE COMPOSITIE EXTEROOGVIJLEN, tot verdrijving van Exteroogen, enz., binnen den tijd van eenige minuten, zonder de minste pijn er van gewaar te worden; dezelve zijn te bekomen ten huize van den Apotheker P. RISSELADA, op de Tuinen te Leeuwarden, van VEER, Apotheker op het Kleinzand te Sneek, en RUITENGA, Apotheker te Harlingen, alwaar de Certificaten van goedkeuring der voornaamste *Professoren* en *Geneeskundige Besturen* onderteekend, kunnen bezigtigd worden.

NB. NB. MELK-, BROK- en BOTERMOUDEN of ADEN, zijn weder als in vorige jaren bij de ondergeteekenden te bekomen; alsmede allerhande soorten van Houtwaren, Borstelderen en Nettengarens etc., bij de Meelbrug, lett. A, no. 263.
Leeuwarden, den 7 Mei 1827. L. BOSKE[illegible]

FAILLISSEMENT. Bij vonnis der Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te SNEEK en vonnissende in zaken van Koophandel, gewezen den 7 Mei 1827, is Mejuffer PETRONELLA GEERTRUIDA VOGELSANG, gepatenteerde Koopvrouw, wonende te SNEEK, verklaard te zijn in staat van Faillissement, en de heeren Mr. FRANCISCUS BINKES, Lid der Regtbank, tot *Regter Commissaris*, als mede de heeren JOSEPH NOIJON en ARJEN BUWALDA van HAGA, beiden Kooplieden wonende te *Sneek*, tot *Agenten* in dat Faillissement benoemd. — Hebbende de Regtbank aan zich gereserveerd den dag van het openvallen van het Faillissement nader te bepalen.
Voor extrakt conform, Is. VERWEIJ, *Griffier.*

Aanbesteding bij besloten Briefjes: Van eenige Reparatien aan een BOERE SCHUUR, en het bouwen van een nieuw BINHUIS aan dezelve, gelegen op het Nieuw-Kruisland, bij *Cornelis Klazes Stulpstra* in gebruik, met Arbeidsloon en Materialen, waarvan Bestek en Teekening na den 12 Mei eerstkomende ter inzage zullen liggen op de Plaats zelve. De Briefjes moeten worden ingeleverd vóór of op den laatsten Mei bij den Huurder of bij den heer van SIJTZAMA, te Kollum.

EXTRACT VONNIS. Bij Vonnis van de Regtbank van Eersten Aanleg zitting houdende te Leeuwarden, van den zevenden Mei 1827, is aan DOUWE JANS BOERSMA, koopman, wonende te Strobos, verboden om te procederen, te transigeren gelden ter leen op te nemen, kapitalen te ontvangen en daarvoor te Quiteren zijne goederen te vervreemden of met Hijpotheek te bezwaren zonder den bijstand van eenen raadgever, waartoe benoemd is EIT MIENTS PEL, Koopman te Gerkesklooster.
Voor extract conform. C. C. C. WARMOLTS, *Procureur.*

DOOR BIJZONDERE OMSTANDIGHEDEN bij BESLOTENE BRIEFJES te HUUR: Eene zeer vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, onder het behoor van den dorpe Jorweid, bij *Æde Jans Terpstra* tot den 12 Mei e. k. in gebruik, de Huizinge gekwoteerd met no. 14, groot naar naam en faam ruim 39 bunders en wel voor vijf of zeven jaren. — De Conditien van verhuring zijn te vernemen bij den Notaris J. KAMMENGA BOLTJES, te Jorwerd, na den 16 Mei e. k., bij wien de Briefjes franco voor den 19 Mei moeten worden bezorgd, of bij den eigenaar JOUKE SCHILSTRA, te Britswerd.

NB. NB. BROK-, MELK- en BOTERADEN zijn te bekomen bij de wed. D. E. van DRIESUM en ZONEN, bij de Vischmarkt, lett. B, no. 10, te Leeuwarden.

De Notaris HANEKUIJK, te Harlingen, zal op Woensdag den 16 Mei 1827, des namiddags ten een uur precies, in Roma aldaar, onder Houtkoopers veilen: Een aanzienlijke partij Oostzee- en Noordsche HOUTWAREN.

BOELGOED. De Deurwaarder C. T. BÖLGER, te Franeker, zal aldaar eerstdaags bij boelgoed verkoopen: Allerlei Meubels en Roerende goederen, wordende een ieder die daar iets bij wil voegen, verzocht, zulks spoedig te bezorgen.

De Floreenpligtige Ingezetenen van den Hervormden Godsdienst worden geconvoceerd, om op den 31 dezer, des voormiddags ten 11 uren, te compareren in de Kerk te Warns, om in persoon, of bij behoorlijke volmagt, te stemmen een PREDIKANT in de vacerende Hervormde Gecombineerde Gemeentens van Warns en Scharl, en zulks volgens het Reglement daarvan zijnde. *In naam des Kerkeraads van voornoemde Gecombineerde Gemeentens*,
D. G. MACKAIJ, *Consulent.*

De Floreenpligtige Ingezetenen van den Hervormden Godsdienst worden geconvoceerd, om op den 28 Mei, ten 11 uren, in de Kerk te Mantgum te compareren, om in persoon, of bij behoorlijke volmagt te stemmen een PREDIKANT, in de vacerende Hervormde Gemeente van Mantgum en Schillaard, en zulks volgens het Reglement daarvan zijnde. *In naam des Kerkeraads van voornoemde gemeente*, J. PENNINGA, *Consulent.*

Uit de hand te Koop of te Huur: Eene HUIZINGE, SCHURE en ERVE, staande en gelegen op Gerkesklooster, bij *Sipke B. van der Weide* en *Vrouw* als eigenaars bewoond, waarin sedert jaren met succes een Winkel is gehouden, dadelijk met den 12 Mei e. k. te aanvaarden. Iemand gading makende vervoege zich bij gemelde eigenaar. Na den 12 Mei woonachtig op Buitenwiel onder Rinsumageest.

Een KUIPERS-KNECHT, ongehuwd, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan direkt werk bekomen, bij H. van ZANDBERGEN, Mr. Kuiper te Oudehaske.

Uit de hand te Koop: Een komplete GENEES- en HEELMEESTERSWINKEL, met alle deszelfs toebehooren, voor een civiele prijs. Te bevragen en te bezigtigen bij de weduwe NICOLAAS POSTHUMUS, te Rinsumageest.

Op Zaturdag den 19 Mei 1827, is men voornemens ten huize der Bank van Leening der stad Leeuwarden, bij boelgoed te verkoopen, alle de verstane PANDEN, ingebragt in de maanden Januarij, Februarij en Maart 18[illegible].
NB. Geene dezer Panden, kunnen na Donderdag den 17 dezer worden verrent of ingelost.

GRIETMAN en [illegible] roepen [illegible] Kerkvoogden op, de Hervormde Floreenpligtigen van de onderstaande dorpen, om te compareren in hunne respective Kerken, als die van:

Pæzens,.. op Maandag den 14 Mei 1827, des namiddags.. ten 2 uren.
Lioessens, op Dingsdag den 15 ——— voormiddags ten 11 uren.

ten einde alsdan optenemen en na welbevinding te sluiten de Rekening en Verantwoording der Kerkelijke Administratie in het eerstgenoemde dorp, wegens den dienst van den jare 1826 en in het laatstgenoemde dorp wegens den dienst van de jaren 1825 en 1826, en tevens daarna in het laatstgemelde dorp vasttestellen den Staat van Begrooting der Kerkelijke Administratie, wegens den dienst van het loopende jaar.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN BARRADEEL, convoceren bij dezen de Stemgeregtigde Floreenpligtigen van de onderstaande dorpen en Klooster, om, op Donderdag den 17 Mei eerstkomende, te compareren op plaats en uur als volgt:

Die van *Minnertsga*,......... in de Kerk aldaar, des voormiddags ten 11 uren.
——— *Firdgum*,.......... ——— School ——— des namiddags ten 2 ———
——— *Tjummarum*,......... ——— Kerk ——— des voormiddags ten 11 ———
——— *het Klooster Lidlum*, ——— Kerk te Tjummarum; des middags ten 12 uren.
——— *Oosterbierum*,.......
——— *Sexbierum*,.......
——— *Pietersbierum*,.......
——— *Wijnaldum*,.......
} in de respective Kerken aldaar, des voormiddags ten 11 uren.
——— *Almenum*,.......... ter plaatse waar de Floreenpligtigen aldaar gewoonlijk vergaderen, des namiddags ten 1 uur.

Ten einde als dan te stemmen, ieder voor den hunnen, twee VOLMAGTEN, voor dezen jare, die van Minnertsga, voor de 5 deelen Zeedijken *Binnen-* en de anderen voor de 5 deelen Zeedijken *Buitendijks*, en om dezelve voorts van de vereischte Procuratien te voorzien.

Grietman en Assessoren voornoemd,
MINNERTSGA, *Bij absentie van den Grietman*, S. P. ANEMA, Vt.,
den 3 Mei 1827. *Ter ordonnantie van dezelve*, E. J. ALTA.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN SCHOTERLAND, als daartoe geautoriseerd, gedenken, ter gelegenheid van de aanstaande Pinkster Kermis te Heerenveen, op Donderdag den 7 Junij 1827, des namiddags ten twee uren, aldaar te laten verharddraven, en aan den eigenaar van het snelstdravend Paard vrij te vereeren: Eene zeer fraaije, met ZILVER gemonteerde ZWEEP, waartoe alle Paarden van zessen klaar, Koopmans waar, tot genoegen der Keurmeesters, en die aan deze plaats geene Zweep behaald hebben, zullen worden geadmitteerd. De liefhebbers der Harddraverij worden uitgenoodigd, zich ten bestemden dage, voor elf uren, aan het Grietenije-huis te Heerenveen, ter inschrijving te vervoegen, ten einde vervolgens nadat de Paarden de monstering zullen hebben ondergaan, de Conditien te aanhooren en te loten.

Grietman en Assessoren voornoemd, P. O. VAN VIERSSEN.
Heerenveen, den 9 Mei 1827. *Van wege dezelve*, G. J. BROUWER, *Loc. Secr.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HENNAARDERADEEL, convoceren mits dezen, de Floreenpligtigen der onderscheidene dorpen van voors. Grietenij, om in persoon of bij behoorlijke lastgeving, te compareren op Vrijdag den 18 Mei 1827, des voormiddags ten elf uren, in de Dorpskerk te Wommels, ten einde te stemmen twee VOLMAGTEN voor de Vijf Deelen Zeedijken Binnendijks, voor dezen loopenden jare.

Ter ordonnantie van Grietman en Assessoren voornoemd, W. K. HOEKSTRA, *Secretaris.*

DE GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN BAARDERADEEL, roepen door dezen de Stemgeregtigde Floreenpligtigen van de dorpen Jorwerd en Oosterwierum in hunne respective Dorpskerken op, als;

Die van Jorwerd, op Zaturdag den 26 Mei 1827, en
Die van Oosterwierum, op Maandag den 28 Mei 1827 } telkens des voormiddags ten elf uren.

Ten einde ieder voor hun dorp drie Gecommitteerden te benoemen, welke benevens de vergadering van Grietman en Assessoren eenen Onderwijzer aldaar zullen kunnen voordragen *De Grietman en Assessoren voornoemd*,
BERNH. BUMA, Vt. J. H. J. VAN WAGENINGEN, *Secretaris.*

DE GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN BAARDERADEEL, roepen bij dezen de Stemgeregtigde Floreenpligtigen dier Grietenij op, in de Dorpskerk te Weidum, tegen Zaturdag den 19 Mei 1827, des voormiddags ten elf uren, ten einde twee VOLMAGTEN te benoemen voor de Vijf Deelen Zeedijken Binnendijks.

De Grietman en Assessoren voornoemd, BERNH. BUMA, Vt. J. H. J. VAN WAGENINGEN, *Secretaris.*

Ter vervulling van den Post van Onderwijzer te Oosterwierum, opengevallen door het overlijden van den Onderwijzer *L. M. Oostra*, worden bij dezen opgeroepen alle degenen, welke naar dien Post zouden willen dingen, met uitnoodiging, om hunne acten van niet lager, dan den derden rang, benevens hunne getuigschriften van goed burgerlijk en zedelijk gedrag, en van praktikaal onderwijs, vóór of op den 15 Mei 1827, vrachtvrij in te zenden, bij den heere Grietman van Baarderadeel te Weidum, en gelijktijdig met gefrankeerde Brieven bij den heere Schoolopziener van het negende district in Vriesland te Franeker.

De bedieningen van Koster, Voorzanger, Organist en Klokkenist, zijn thans met den Onderwijzerspost aldaar gecombineerd; terwijl de voordeelen bestaan in een jaarlijks Traktement als Koster, Voorzanger, enz. van *f* 160 : 00, uit de Kerkebeurs, eene provisioneele jaarlijksche toelage uit de Grietenijekas van *f* 100 : 00. De Schoolpenningen van ongeveer veertig kinderen, en in eene vrije Woning en Tuin. Zijnde het Schoollokaal in het vorige jaar nieuw gebouwd en geheel naar behooren ingerigt.

Het vergelijkend Examen zal worden gehouden op Woensdag den 6 Junij 1827, des morgens ten negen uren, in het Grietenijhuis te Weidum.

Door het overlijden van *H. J. Greijdanus*, de Post van Onderwijzer in de openbare School te Jorwerd, vacant geworden zijnde, worden de Sollicitanten naar denzelven van niet minder dan den derden rang, bij dezen uitgenoodigd, om zich vóór of op den 15 Mei 1827, met vrachtvrije overzending van hunne bewijzen van goed zedelijk en burgerlijk gedrag en van praktikaal onderwijs, aan te geven bij den heere Grietman van Baarderadeel te Weidum, en van deze aangave gelijktijdig met vrachtvrije Brieven kennis te geven aan den heere Schoolopziener van het negende district in Vriesland te Franeker.

De voordeelen aan dezen Post verbonden zijn een jaarlijks Traktement van *f* 300 : 00 uit de Kerkvoogdijbeurs, eene vrije Woning met eenen grooten Tuin, en de Schoolpenningen van ongeveer vijftig leerlingen, van dewelke in de eerste klasse 20 cents, in de tweede 30 cents en in de derde 60 cents in ieder vierendeel jaars betaald worden.

Aan voornoemden Onderwijzerspost zijn verknocht die van Organist, Koster, Voorzanger enz.

Zullende het vergelijkend Examen worden gehouden op Woensdag den 6 Junij 1827, des morgens ten negen uren in het Grietenijhuis te Weidum.

Door het vrijwillig afstand doen van de openbare School te Engwierum, door den Onderwijzer aldaar *Hans Blom Sr.*, deze School benevens den post van Koster en Organist op den 12 Mei aanstaande vakant staande te worden, zoo worden de Sollicitanten naar dezelve, den 3den Rang bezittende; bij dezen uitgenoodigd, ter bijwoning van het vergelijkend examen, hetwelk zal worden gehouden op Dingsdag den 29 Mei e. k., des voormiddags ten 10 uren, in het Schoolhuis te Engwierum, zullende de bij de Wet vereischt wordende bewijzen van algemeene toelating en van een goed Burgerlijk Zedelijk gedrag der zoodanigen, voor den 26 dier maand bij den heer Schoolopziener van het 3de Distrikt te Holwerd moeten worden ingezonden.

De voordeelen aan deze School verbonden bestaan in *f* 117 : 00 Tractement uit de Grietenije-kas, *f* 25 : 00 uit de Kerkebeurs, voor het waarnemen van het Kosters- en Voorzangers-Ambt, de Schoolpenningen van 50 à 60 Leerlingen à een gulden ieder in het jaar en voor het vegen der Kerk *f* 2 : 00 in het jaar, benevens het genot eener vrije Woning en schoone ruime Tuin.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HASKERLAND, convoceren bij dezen de Stemgeregtigde Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe Oudehaske, om te compareren in de Dorpskerk aldaar, op Zaturdag den 19 Mei 1827, des voormiddags ten 10 uren, tot verkiezing van eenen KERKVOOGD, in plaats van wijlen *Roelof Koops Knobbe*. En voorts ten 11 uren, op voorschreven dag en plaats, de gemelde Floreenpligtigen en de hoofden der Huisgezinnen van denzelven dorpe Oudehaske, ten einde ieder uit hun midden te benoemen twee GECOMMITTEERDEN, ter opneming der Kerk- en Armvoogdije-Rekening, dezelve na welbevinding te sluiten, en om het geapprobeerde Contract van Scheiding tusschen deze gecombineerde administratien tot stand te brengen.

JOURE, *Ter ordonnantie van Grietman en Assessoren voornoemd*,
den 8 Mei 1827. *De Secretaris der Grietenij*, D. DE VRIES.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN LEMSTERLAND, convoceren bij dezen, de Floreenpligtige Ingezetenen van den Hervormden Godsdienst in de dorpen Lemmer, Eesterga en Follega, om te compareren op Maandag den 21 Mei 1827, des voormiddags ten elf uren, in de Kerk te Lemmer.

Die van Echten, op Vrijdag den 25 Mei 1827, des voormiddags ten 10 uren, in de Kerk aldaar.

En die van Oosterzee, op dienzelfden dag, des middags ten 12 uren, in de Kerk te Oosterzee.

Ten einde de respective Kerkvoogdij-Rekeningen over het jaar 1826 optenemen en na welbevinding te sluiten; de begrootingen voor het jaar 1827 te arresteren; voor den dorpe Oosterzee een Kerkvoogd te benoemen; voor *Fokke Hijlkes Lijklema*, met de woon naar elders vertrokken, en verders te delibereren en te besluiten over het geen als dan zal worden voorgesteld. *Grietman en Assessoren voornoemd*, O. R. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER,
Ter ordonnantie van dezelve, J. GREIJDANUS, *Secretaris.*

DE GRIETMAN VAN MENALDUMADEEL, convoceert bij deze de Floreenpligtige Ingezetenen van gemelde Grietenij, tegen Zaturdag den 19 Mei 1827, des voormiddags ten elf uren, in de Kerk te Menaldum, ten einde alsdan twee VOLMAGTEN te stemmen bij de Vijf Deelen Zeedijken Binnendijks voor dezen loopenden jare.

G. F. Baron THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG.

DE GRIETMAN VAN FRANEKERADEEL roept bij dezen op de Stemgeregtigde Floreenpligtigen, *Buitendijks* in die Grietenij, om op Maandag den 14 Mei 1827, des morgens ten 10 uren, in hunne respective Dorpskerken, in persoon of bij procuratie te stemmen twee VOLMAGTEN voor de Vijf Deelen Zeedijken Buitendijks, voor de dorpen Achlum, Midlum, Harbaijum en het Klooster Leedingakerk, ieder afzonderlijk; terwijl de Stemgeregtigde Floreenpligtigen *Binnendijks* in die Grietenij worden opgeroepen, om op Donderdag den 17 Mei 1827, des morgens ten 10 uren, te compareren in het Grietenijhuis binnen Franeker, ten einde alsdan te stemmen twee VOLMAGTEN Binnendijks voor Franekeradeel, alles over den jare 1827.

HET DIJKSBESTUUR VAN DE ZEVEN GRIETENIJEN EN STAD SLOTEN, CONTRIBUTIE ZEEDIJKEN, zal op Dingsdag den 22 Mei 1827, des voormiddags ten negen uren, ten huize van *Hans Paulus van der Woude*, kastelein te Tacozijl, publiek besteden: Eenige perceelen AARD-, PAAL, BALSTEENWERKEN, KISTVULLINGEN en KEIZELRIJDEN; waarvan de bestekken bij de Dijks-Gedeputeerden op de Lemmer en Tacozijl zijn te bekomen. *Ter ordonnantie van hetzelve*,
Lemmer, den 3 Mei 1827. J. H. DE CARPENTIER.

HET DIJKSBESTUUR VAN DE CONTRIBUTIE VAN HEMELUMER OLDEPHAERT cum annexis ZEEDIJKEN, zal op Dingsdag den 15 Mei 1827, des voormiddags ten 11 uren, in het Contributie-Huis te Stavoren, presenteren te besteden: Het Slaan van eenige perceelen PAALWERK, het Leveren van ongeveer 2600 stuks grenen DIJKPALEN, 150 grenen GORDINGEN, 400 stuks grenen PLANKEN, 120 last zware BALSTEEN, 200 last oude harde WRAK en 100 last KEIZEL; waarvan de Bestekken te bekomen zijn bij den Strandmeester te Stavoren. *Ter ordonnantie van het Dijksbestuur*, J. A. LOOTSMA, *Secretaris.*

AANBESTEDING. HET DIJKSBESTUUR VAN WONSERADEELS ZUIDER-ZEEDIJKEN, gedenkt publiek aantebesteden: Het SLAAN van ongeveer 280 ellen Heijwerken en het HERSTELLEN van ongeveer 170 ellen Kistwerken en Walheijen. Wie hier aan gadinge maakt, komen op Maandag den 14 Mei 1827, des morgens ten 11 uren, ten huize van *Jo's. van Gunst*, kastelein in de Prins te Makkum. De bestekken dezer besteding zijn intusschen te bekomen bij *Jan Arjens van Scheltinga*, Strandmeester dezer Contributie te Gaast.

Namens het Bestuur voornoemd, P. MULIER, *Secretaris.*

)o( )o( )o(Wie een zwart MERRIE-PAARD vermist, kan hetzelve tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten [illegible] bekomen bij WILTJE J. PARS, huisman [illegible] Kordeweg onder St. Jacobi Parochie.

ONDERLINGE BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPIJ TE WOUDSEND.

Op den tweeden Mei dezes jaars, werd door de Directie der Onderlinge Brand-Waarborg-Maatschappij, gevestigd te Woudsend, aan gecompareerde Deelgenooten de Rekening overgelegd, van het afgeloopen elfde administratiejaar, welke algemeene goedkeuring wegdroeg. — Uit de opgave van den staat der Maatschappij bleek, dat de Brandschade, over de onderscheidene premien, met 10, 11¼, 12½, 15 en 20 cents per 100 guldens verzekerd kapitaal was gedekt; en men voor de behoeften van het ingaande jaar, slechts 60, 75, 90 en 100 cents, van ieder *aandeel*, ter bestrijding der kosten van administratie had ingevorderd. Het ingeschreven kapitaal was weder met omtrent 700,000 guldens vermeerderd, welke aanwinst dagelijks toeneemt.

Men kan zich ter informatie en deelneming vervoegen bij de heeren: *S. S. Sijbes*, *A. S. Tromp* en *W. W. Visser*, te Woudsend; Mr. *T. S. Tromp*, te Lekkum; Jhr. *D. Engelen*, Mr. *J. J. Wiersma* en *U. Ekema*, te Sneek; *P. de Hoop*, te Nieuwland; *T. T. Schuurmans*, te IJst; *S. E. Sinnema*, te Wijns; *J. de Jong*, te Rijs; Mr. *A. van Slooten*, te Dokkum; Mr. *J. Schik*, te Leeuwarden; *J. J. van Knijff*, te Driesumerterp; *W. A. Everts*, te Oldeboorn; *J. J. van Eijck*, te Oosterwierum; *A. G. Geerts*, te Joure; *P. H. Buisma*, te Langweer; *O. Ruardi*, te Sloten; *R. Landman*, te Tjerkgaast; *A. Blinxma*, te Wolvega; *C. E. Bakker*, te Workum; *T. H. van der Meer*, te Dragten; *Slot* en *Homan*, te Groningen; *G. H. Slot*, te Meppel en bij den Directeur-Boekhouder te Woudsend *A. H. Tromp.*

In eene Apotheek te Leeuwarden verlangt men als LEERLING, een fatzoenlijk Jongeling, niet beneden de 15 jaren oud; iemand hiertoe inclinerende, adressere zich ter nadere informatie onder letter L, bij den Boekverkooper *L. Schierbeck*, op de Nieuwestad aldaar. Brieven franco.

NB. NB. NB. Door verandering van affaire uit de hand te koop: Eene hechte HUIZING en zeer beklante BAKKERIJ, op eenen zeer geschikten stand binnen de stad *Workum*, zijnde die affaire aldaar eene lange reeks van jaren met het beste succes gedreven; naast het Huis een uitmuntend PAKHUIS, tot berging van Granen en Brandstoffen, en mede voorzien van een Wagenhuis en Stalling voor één Paard. De gegadigden adresseren zich, ter bekoming van informatien bij *H. Brandenburgh*, Boekverkooper te Workum.

)o( )o( )o(Eenige TIMMERMANS en METSELAARS-KNECHTEN, kunnen direkt werk bekomen, bij J. D. LEERLING, te Stiens.

De KERKVOOGDEN van den dorpe *Augustinusga*, voornemens zijnde, om een nieuw *Register* der Graven op het Kerkhof en in de Kerk aldaar, te formeren, worden de eigenaars dier Graven mits dezen verzocht en opgeroepen, om de aangave en de bewijzen van eigendom daarvan, voor den 1 Junij 1827 op te geven aan den School-Onderwijzer *W. O. Nieuwstra* aldaar. Zullende na dien tijd, die Graven, waarvan zich geene eigenaars hebben opgedaan, worden beschouwd, als afgestaan en vervallen aan de Kerk-administratie van voorn. dorp.

Alle die geene welke iets te vorderen hebben of verschuldigd zijn, aan de onder beneficie van Inventaris aanvaarde Nalatenschappen van *Jelle Sijbrens Faber*, en *Saakje Sjoerds Boersma*, in tijden echtelieden te Ee, worden verzocht daarvan op- en aangaaf te doen, ten Kantore van den Notaris F. WITTEVEEN, te Metslawier, voor den 3 Junij 1827.

De ondergeteekende, door betrekking, van Logement veranderd zijnde, heeft het genoegen zijne geëerde begunstigers en vrienden bekend te maken, dat hij thans het Logement *het Tolhuis*, te Joure, met er woon heeft betrokken, waarom hij de vrijheid neemt, zich in een gunstig aandenken, zoo bij heeren Reizigers als bij zijne geëerde Plaatsgenooten etc., aantebevelen, onder belofte eener prompte en civiele bediening; recommanderende tevens zijnen Opvolger in het Logement *de Zon*, te Balk. Ondergeteekende berigt verder, dat bij hem, ter vervoer van Passagiers etc., geschikte Paarden en Rijtuigen worden gehouden. JOHANNES H. SCHAAFSMA,
JOURE, den 25 April 1827. *Logementhouder in het Tolhuis.*

Bij J. H. SCHEFFER, Mr. Wagenmaker te Surhuisum, staat thans gereed te koop of ter verruiling eene fraaije FOURGON-CHAIS, en zal in het laatst van deze maand en in het eerst der volgende, telkens eene nieuwe CHAIS met kromme Bakken en geheel zonder verf, te bekomen zijn ZEG HET VOORT.

)o( )o( )o(Men verlangt, ten spoedigsten, een ONDERKNECHT op een Houtzaagmolen, diegene welke daartoe de vereischten bezit, en bewijs van goed gedrag kunnende inleveren, vervoege zich in persoon bij J. DE VRIES BUWALDA & COMP., buiten het Hoogend te Sneek.

)o( )o( )o(De Boekhandelaar E. MEIJER Hz., te Sneek, verlangt zoodra mogelijk een bekwamen BOEKBINDERS-GEZEL, die tamelijk goed kunnende schrijven en geschiktheid bezittende om bij sommige gelegenheden de affaire alleen waartenemen. Men vervoege zich met de noodige bewijzen van goed burgerlijk gedrag liefst in perzoon.

De Notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal op verzoek van den heer S. H. STIENSTRA, ... namens zijne principalen, op Zaturdagen den 26 Mei 1827, provisioneel, bij den kastelein *Tetsma*, ... daaraanvolgende finaal, bij de weduwe *Huizinga*, telkens des namiddags ten 3 uren, te Dronrijp, verkoopen ... GREIDLAND, gelegen onder Baijum, in 3 percelen.

1. 5 Bunders en ruim 51 v. roeden DITO aldaar, in 2 percelen. Beide percelen van ouds het Baijumer... genaamd, dit jaar publiek verhuurd voor *f* 650 : 00; den 12 November 1827 te aanvaarden.
2. 6 Bunder en ruim 98 v. roeden DITO aldaar, in 2 percelen.

De Notaris J. ALBARDA, Hz., te Leeuwarden, zal op Zaturdag den 12 Mei 1827, des namiddags ten ... ten huize van *Akke Sikkes Jonker*, in de herberg Pasveer te Huizum, ten overstaan van den heer Vrederegter van het Kanton Leeuwarden no. 2, finaal verkopen:

Eene HUIZINGE, staande en gelegen op het Waltje te Huizum, gekwoteerd no. 78, door den eigenaar onder ... woond, en boven in gebruik bij *Tiede van der Vegt* voor 55 Cents wekelijks, de onderwoning op 12 November ... en de bovenwoning op den 12 Mei 1828 vrij te aanvaarden. Conditien van verkoop zijn bij den Notaris te ...

Mr. J. D. WIERDSMA, Notaris te Leeuwarden, zal op Maandagen den 28 Mei 1827 provisioneel, en den ... Junij daaraanvolgende finaal, telkens des avonds ten zes uren, ten huize van de weduwe *Adema*, in de Korenbeurs te Leeuwarden, presenteren te verkoopen:

1. Eene zeer terneringstaande HUIZINGE cum annexis, bij de Wortelhaven te Leeuwarden, gekwoteerd letter I, no. 37, *de Korenbeurs* genaamd, voorzien van verscheidene ruime Vertrekken; welke Huizinge sedert onheugelijke jaren tot eene Korenbeurs wordt gebruikt en daartoe bijzonder wel is ingerigt: — thans door de weduwe *Adema* als huurdersche bewoond.
2. Eene wel terneringstaande HUIZINGE, aan de Korenmarkt aldaar, gekwoteerd letter I, no. 3, waar van de beneden Woning door *Hendrik Broersma* c. u. en de boven Woning door den heer *H. van Noord*, als huurders bewoond worden.

   Deze beide aan elkander belendende Huizen zijn tot veele affaires geschikt, en zouden zeer wel tot een Logement kunnen worden ingerigt.
3. Eene HUIZINGE, staande op de hoek van de Doelestraat, in de Groote Kerkstraat, te Leeuwarden, gekwoteerd letter F, no. 255, door *Tæke Smeding* als huurder bewoond.
4. Eene HUIZINGE naast het vorige perceel, gekwoteerd letter F, no. 255, door *Johannes Sickler* en anderen als huurders bewoond.

De twee eerste percelen den 12 November 1827, en de beide laatsten den 12 Mei 1828 te aanvaarden; zijnde de inmiddels de Kondities te vernemen en Billetten te bekomen ten Kantore van den Notaris.

Mr. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, zal op Dingsdag den 15 Mei 1827, des morgens precies ten 11 uren, bij de Societeit de Zon, even buiten de Noorderpoort aldaar, publiek veilen en verkoopen: Eene uitmuntende Lading meerendeels extra zware en bijzonder gave gladde esschen BOOMEN, waaronder vele met mooije zeegbogten, en alzoo zeer geschikt tot Scheeps Gaffels, voor Blok- en Wagenmakers, alwaar dezelve voor de gegadigden ter bezigtiging liggen bij de Societeit de Zon voormeld.

Mr. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, zal, ten verzoeke van Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA, Procureur te Leeuwarden, en op autorisatie van de Regtbank van Eersten Aanleg zitting houdende aldaar, ten overstaan van den heere Vrederegter van het Kanton Sneek, publiek bij strijk- en verhooggelden, aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

a. Eene zeer vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE, HOVINGE en HORNLEGER cum annexis, staande en gelegen te Woudsend, en aldaar gekwoteerd met no. 48, door de weduwe *Auke Leeuwkes Hoekstra*, als eigenaarsche wordende bewoond en gebruikt, groot in het geheel naar naam en faam 44 bunders en ruim 8 v. roeden, bezwaard met plus minus 41 Dijksfloreen, alsmede met 28 glds. jaarlijks maalgeld en verders met reed en drift, als van ouds en uit hoofde de afscheiding der percelen noodig is. En zulks in 10 percelen bij Billetten gespecificeerd.

b. Eene hecht en zeer wel betimmerde HUIZINGE ERVE en TUIN, cum annexis, gekwoteerd met no. 49, mede te Woudsend, door *Klaas Blanke*, bewoond:

De Landen St. Petri en de Gebouwen den 12 Mei 1828 voor den kooper te aanvaarden.

Wie hieraan gading maken komen op Donderdagen den 17 Mei 1827, bij de beschrijving ten koffijhuize van *Jan Tieerds Nolles*, te Woudsend, en den 31 derzelve Maand bij de finale toewijzing, ten huize van den kastelein *Auke Jans Huizinga*, aldaar, telkens des namiddags ten twee uren, en koopen op als dan voortelezen Conditien, die inmiddels bij voornoemden Notaris te vernemen zijn.

De Notaris T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, zal op Zaturdag den 12 Mei 1827, des morgens te beginnen ten 9 uren, ten sterfhuize van *Teunis Tjallings Postma*, te Langweer, bij boelgoed presenteren te verkoopen: De Optie Posten op een crediet van 6 maanden, en het overige tegen gereede betaling. Een best BOERENREEUW en BESLAG VEE, bestaande in 17 melke en kalve Koeijen, 7 Rieren, 5 Hokkelingen, 2 Paarden, 2 Schapen, 1 Kaasketel, 1 Karn met koperen hoep, 4 koperen Aden, 29 houten Dito, 8 koperen en 8 houten Emmers, 1 Boteraad, 1 Brokaad, 2 onbeslagen Wagens, 1 Koeltrog, 4 Melkvaten, 2 Zuipbeoitzen, 1 Vleeschvat, 2 Ladders, 1 Praamjagt en Boot, met Zeil en Treil, en verdere toebehooren, 1 Kast, 1 Glazekast, 1 Pulpitum, 1 Landtafel, 2 Klokken, 2 Spiegels, 2 koperen Handketels, voorts Koper, Tin en Aardewerk, en alles meer wat tot een deftige Inboedel, Boerereeuw en Beslag behoort, en wat meer ten dage van verkoop ten voorschijn zal worden gebragt.

De Notaris T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, zal op Maandag den 14 Mei 1827, des morgens precies ten negen uren, ten sterfhuize van wijlen *Willem Jochums Muurling*, in der tijd Gortmaker te Lemmer, bij boelgoed tegen gereeden gelde presenteren te verkoopen: Een aanzienlijke INBOEDEL, bestaande in vijf Bedden met deszelfs toebehooren, een aanzienlijke partij Linnen en Wollen, een Kabinet, Klok, Pulpitum, Pendule, Spiegels, Stoelen en Tafels, Koper, Tin, IJzer en Aardewerk, twee beste Ruinpaarden, een overdekte Wagen en een Chais, en wat meer ten dage van verkoop ten voorschijn zal worden gebragt.

De Notaris G. KEUCHENIUS, te Koudum, zal publiek bij strijk- en verhooggeld veilen en aan den meestbiedende verkoopen: Eene bij uitnemendheid vruchtbare en zeer gerieflijk gelegene ZATHE en LANDEN met HUIS, SCHUUR, ERF, HIEMING en POLDERMOLEN, staande en gelegen te Nijega in Hemelumer Oldephaert op no. 2, groot 31 bunders 70 v. roeden, gelegen aan en naast elkander in de Polder, en een stuk Buitenland, groot 3 bunders 80 v. roeden, in massa belast met 36 floreenen 8 penningen dijks-floreen, op no. 2 en 3 ten floreenkohier te Nijega bekend, en met *f* 117 - 55 grondlasten; in voege dezelve door *Gerben Ennes van der Wal* als huurder wordt bewoond en gebruikt, tot St. Petri en den 12 Mei 1829 voor de geringe huur van *f* 850 - 00 des jaars. De gegadigden worden uitgenoodigd op Dingsdagen den 15 en 29 Mei 1827 successivelijk, telkens des morgens ten 10 uren, bij de provisionele en difinitieve toewijzing, den eersten in het Wapen van Hemelumer Oldephaert en den laatsten in de Herberg *de Paauw* te Koudum.

PUBLIEKE VERKOOPING. Op geregtelijke autorisatie, ten overstaan des Vrederegers van het Kanton Rauwerd, door het Ministerie van den Notaris J. KAMMINGA BOLTJES, te Jorwerd, van: Ongeveer 2 bunders 94 v. roeden uitmuntend GREIDLAND, gelegen onder den dorpe Jellum, aan de Opvaart naar Mamema-State, behoorende tot den gemeenschappelijken Boedel van wijlen *Geert Sjoerds Lap* en *Etje Elzes Kielstra*; gereed te aanvaarden. Wie gading heeft, kome op Maandag den 14 Mei 1827, bij de finale toewijzing, des namiddags ten drie uren, ten huize van *Marten Oosterhof*, kastelein aan den Rijddijk, onder Weidum.

De Notaris J. STEENBEEK, te Heeg, presenteert publiek, op Maandag den 21 Mei 1827, ten huize van *J. S. v. d. Velde*, kastelein in het Tolhuis te Heeg, bij de beschrijving, en den 28 dito daaraanvolgende bij de finale toewijzing, ten huize van *H. M. van Slageren*, kastelein in s'Landswelvaren aldaar, telkens des namiddags ten 2 uren, bij strijk- en verhooggeld te verkoopen:

Een deftige HUIZINGE, bestaande in 3 bewoonde KAMERS, BUITHUIS en SCHUUR, sampt HORNLEGER cum annexis, staande en gelegen over de Brug te Heeg, en aldaar onder no. . . bekend; thans door *Wijbe C. van den Brug*, c. s. bewoond en gebruikt, den 12 Mei 1828 vrij te aanvaarden.

OP DRIE MAANDEN CREDIET, presenteert de Notaris J. STEENBEEK, te Heeg, op Vrijdag den 25 Mei 1827, des voormiddags ten 10 uren, op de Houtzaagmolen Polle van *A. M. Tromp*, te Woudsend, publiek te verkoopen: 3 à 400 beste Esschen BOOMEN, zeer geschikt voor Mastmakers, Wieldraaijers en Pompmakers, benevens 1 extra zware Boeken BOOM, en eenige beste VLEESCHBLOKKEN, alles op gemelde Molenpolle te bezigtigen.

A. J. POSTHUMA, ondernemer van openbare verkoopingen bij de Put te Leeuwarden, zal op Maandag den 14 Mei 1827 en volgende dagen, ten huize van den Koopman *J. H. C. Goos*, op de Breedzijde van de Nieuwestad te Leeuwarden, ten overstaan van den heer Not. Mr. E. E. WIELINGA VAN SCHELTINGA, verkoopen: Differente Manufacturen, bestaande in Rokkestreepten, Linnens, geruite Bonten, Gazen, Zeelassen, witte en zwarte Kanten, Garens, Linten, Kousen, Handschoenen, enz.: voorts Meubelen en Huisgeraden, waaronder een fraai Kabinet, een Secretaire, een Klok, een Bed met derzelver toebehooren, widders een Toonbank met Winkelplanken en Winkelkasten, benevens een beste houten Kraam met 2 Zeilen; alles des Zaturdags te voren te bezien.

De Notaris VAN LOON, te St. Anna Parochie, zal op Maandag den 21 Mei 1827, des voormiddags ten tien uren precies, in de Herberg te St. Anna Parochie, ten verzoeke van den Koopman REIN VAN DER ZEE, aldaar, bij boelgoed en op Crediet verkoopen:

8 a 10 Paarden, waaronder drie van Amelander ras, 4 a 5 jaar oud, geschikt tot Rijdpaarden, 20 kalve, vare en melke Koeijen, 20 gelde, 10 melke en 4 extra beste vette Schapen.

EXECUTORIALE VERKOOP BIJ DE REGTBANK VAN EERSTEN AANLEG, ZITTING HOUDENDE TE LEEUWARDEN, VAN:

1. Eene HUIZINGE en SCHUUR, zijnde ongenummerd, bestaande in een Voorkamer met twee Bedsteden en Vuursteed, staande op een kamp grond bebouwd met Rogge, en hebbende Naastlegers ten Oosten *Johannes Klazes*, ten Westen het volgende perceel, ten Zuiden de Vaart *Brandje Wijk* genaamd, en ten Noorden de Erven *Tæke Sapes* cum soc.
2. Een kamp BOUWLAND, leggende thans onbebouwd, en hebbende Naastlegers ten Oosten het vorige perceel, ten Westen de Dwarswijk, ten Zuiden de Vaart *Brandje Wijk* genaamd, en ten Noorden de Erven *Tæke Sapes* cum soc.
3. Een kamp HEIDE, *de Bosch* genaamd, waar van een klein gedeelte kan bebouwd worden, doch thans onbebouwd; hebbende Naastlegers ten Westen de Vaart *de Dwarswijk* genaamd, ten Zuiden *Geert Andries*, en ten Noorden de Vaart *de Brandje Wijk* genaamd.

Alle welke Vastigheden staande en gelegen zijn te Surhuisterveen, Gemeente Surhuizum, Kanton Buitenpost, Arrondissement Leeuwarden, en bij *Hendrik Sierks Beijma* als eigenaar in gebruik.

Gearresteerd ter requisitie van den heere Staatsraad, Administrateur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen, waarvan de Bureaux zijn gevestigd te 's Gravenhage, als opgevolgd zijnde aan Zijne Excellentie den heere Minister van Staat belast met de Generale Directie der Ontvangsten enz., domicilie stellende ten Kantore van den heer Arrondissements Inspecteur dier zelfde Middelen te Leeuwarden, en ter oorzake van dit beslag op vaste goederen, domicilie kiezende ten huize van Mr. C. C. C. WARMOLTS, Procureur te Leeuwarden, welke als zoodanig in dezen zal occuperen, en ten laste van *Hendrik Sierks Beijma*, Arbeider, wonende te Surhuisterveen.

Bij Proces-Verbaal van den 12 December 1826, overgeschreven op het Bureau der Hijpotheken te Leeuwarden, den 6 Januarij 1827, en ter Griffie der Regtbank voornoemd, den 20 Januarij daaraanvolgende, waarvan kopij gelaten is aan den heer S. VAN HAERSMA, Grietman van Achtkarspelen wonende te Buitenpost, en aan den heer M. DE VRIES, Griffier bij het Vredegeregt van het Kanton Buitenpost, wonende te Augustinusga.

De provisionele adjudicatie zal plaats hebben op Dingsdag den 22 Mei 1827, des morgens ten tien uren, ter Rolle der Regtbank van Eersten Aanleg te Leeuwarden, zitting houdende op het voormalig Landshuis aldaar.

Biedende de Executant, behalven de kosten, voor ieder perceel tien Cents.

Voor Extract conform, C. C. C. WARMOLTS, *Procureur.*

)o( )o( )o(Een ZEILMAKERS-KNECHT, liefst ongehuwd, werk begerende, kan van stonden aan werk bekomen voor een geheel jaar vast, bij F. VISSER, op de Wæze te Leeuwarden.

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUMANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, lett K, no. 176.

VERKOOPING VAN BOEKEN. *TÆKE J. TUINSTRA*, Boekhandelaar te Franeker, zal ten zijnen huize op Dingsdag den 22 Mei 1827 en volgende dagen, des morgens ten 10 uren en des namiddags ten 2 uren precies, verkoopen, den BIBLIOTHEEK van wijlen den wel eerwaarden zeer geleerden heer *B. Bekker*, in leven Predikant te *Peins* en *Sweins*, onder de werken in Folio bevinden zich de *Biblia Kritica*, 9 *vol.*, *H. Grotii Opera Omnia*, 4 *vol.*, enz. 4to. *Biblia Græce*, *Bijbel van van der Palm*, 6 *deelen*, enz. 8vo, De werken van *Rozenmuller*, *Kuinoel*, *v. d. Palm*, *Hamelsveld*, *Bosveld*, *Kist*, *Brink*, *Borger*, *Muntinghe*, *Reinhard*, enz., enz., benevens nog drie fraaije verzamelingen, waaronder beste *Classieke Auteurs*, *Geschied-*, *Taal-*, *Heel-*, *Ontleed-*, *Verlos-* en *Natuurkundige* werken zijn, en kostbare plaatwerken, als *Anatomische* en *Verloskundige* voorkomen, enz., enz. De Catalogus is bij bovengemelde voor 10 Cents, te bekomen.

Bij W. VAN BOEKEREN, te Groningen, is gedrukt en alom te bekomen:
Haija Baba van Ispahan, door *J. Morier*, 3 Deelen. a *f* 5 : 80.

Dit werk, van den klassieken Reiziger en voormaligen Engelschen Ambassadeur aan het Hof van Perzië, geschreven in de manier van de *Gilblas de Santillane*, door *Lesage*, geeft een onderhoudend en getrouw verhaal van de Zeden, Gewoonten, Oorlogen, etc. der Perzianen.

COOPER, De Volkplanters, of de bronnen van de Susquehanna, uit het Engelsch, met vign. 3 deelen, 1826. a *f* 7 : 00.
——— De Spion, uit het Engelsch, met vign., compl. in 2 Deelen, 1827, a *f* 6 : 00.

Cooper is door en door een voor vrijheid blakende Amerikaansche patriot, vol liefde voor, en trotsch op alles wat Amerikaansch is, en welke, bij al zijn streven naar onpartijdigheid, onwillekeurig een anti-Engelschman blijkt te zijn. Terwijl *W. Scott* in oude vervallene Kasteelen rondsnuffelt, vliegt de Amerikaan over onoverzienbare streken van land en zee; en onder hem ruischen nog de wouden, waarin de bevrijders van zijn vaderland, zijne oudste geschiedkundige helden, na hevige gevechten, verkwikking en rust vonden. *Hallische Litteraturzeitung* 1826.

)o( )o( )o(Een WAGENMAKERS-KNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan van stonden aan of op den 12 Mei 1827, werk bekomen, bij CORNELIS BERNARDUS COSTER, Meester Wagenmaker te Witmarsum.

)o( )o( )o(Een BAKKERS-KNECHT, kan direkt werk bekomen, bij J. KUITERT, letter H, no. 101, te Leeuwarden.

Allen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de Koopman J. C. H. GOOS en deszelfs wijlen vrouw SAAKJE OZENGA, en daarvan geen aangifte hebben gedaan, worden verzocht als nog hunne pretentie op te geven of hunne schuld te voldoen vóór den 1 Junij 1827 aan A. J. POSTHUMA, bij de Put te Leeuwarden.

HOUTVEILING. Op Donderdag den 17 Mei 1827, ten 10 uren voor den middag, op den Hoeksterpoorts-winger achter de Molen te Leeuwarden, ten overstaan van den Notaris Mr. P. ANDREÆ, aldaar, van 120 Ipen en Esschen Boomen, met de Toppen, van 10 tot 23 duimen Overkruis; zeer geschikt voor Wagenmakers, Wieldraaijers etc.

NB. NB. NB. De ondergeteekende eigenaar geworden zijnde van het Huis, staande op de Nieuwestad, letter E, no. 27, te Leeuwarden, laatst bewoond door wijlen deszelfs Nicht mejuffer A. M. SONTAG, berigt door dezen aan een ieder, dat hij aldaar dezelfde Affaire blijft uitoefenen, welke in dat Huis een groot aantal jaren door zijne Voorouders en Moeder mmens *E. M. Sontag* gedreven zijn; bestaande in allerlei BOENDERGOED, HOUTWAREN, GARENS en VERFSTOFFEN; bevelende zich ten dien einde in de gunst van een ieder aan, terwijl hij trachten zal om door eene goede behandeling, zich dat vertrouwen waardig te maken, waarmede zijne familie zoo lange jaren vereerd geworden is.

Leeuwarden, den 7 Mei 1827. L. WINKLER.

Ouders of Voogden, genegen zijnde hunnen Zoon of Pupil als KWEKELING tot den post van Onderwijzer, op eene School te plaatsen, liefst niet onder de 14 jaren, en tot genoegen van H. H. Schoolopzieneren, adresseren zich bij den School-Onderwijzer JOHs. E. LODEMA, te Leeuwarden, kunnende des begerende, deszelfs privaten lessen in de Latijnsche taal mede bijwonen. Brieven franco.

H. LOUWHOFF, *GESTKOOPER* van Schiedam, berigt hiermede aan zijne geëerde begunstigers, Stad- of Landgenooten, als dat hij thans zijne woonplaats alhier gevestigd heeft, op de hoek van de Nieuweburen en Breedstraat, lett. K, no. 163, en aldaar zal continueeren in het verkoopen van DROOGE GEST, welke ten allen tijde en vooral des winters zeer geregeld zal kunnen bezorgd worden en zal hij niets onbeproefd laten; vooral door eene civiele en prompte behandeling, zich de gunst met dewelke men hem zal gelieven te vereeren waardig te maken.

Leeuwarden, den 1 Mei 1827.

NB. Bij toeval uit de hand te huur of te koop, drie WINKELHUIZEN, een BAKKERIJ en eenige losse KAMERS. Adres bij den eigenaar D. B. KOOPMANS, te Dragten.

ADVIJS, uitgesproken door den heer mr. D. Fockema, *Lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, bij de beraadslaging over de voorgedragen wet tot vereevening der Grondlasten, op den 25 April 1827.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

In de vier voorgaande zittingen heb ik betoogd, dat uit den aard der zaken de grondlasten in de onderscheidene provincien des Rijks niet met elkander in eene evenredige verhouding stonden, en naar aanleiding van oude Staatsarchieven bewezen en opgemaakt, dat in het noordelijk gedeelte van het Rijk de overbelasting bijzonder drukte de provincien Vriesland, Holland en Utrecht, en vooral de eerstgemelde wegens de bijvoeging van eenen buitengewonen last. Ik heb aangedrongen op de uitvoering der wet van den 11 februarij 1816, welke eene meer evenredige en met de belastbare waarde der vaste eigendommen meer overeenkomende bepaling der Grondlasten wilde. Ik heb verders betoogd, dat zulks te meer noodig was, om dat men in twee provincien en in een arrondissement van eene derde provincie zich beriep op dwalingen, welke plaats hadden gehad in het opnemen der sommen, die tot grondslagen van de nog voortdurenden aanslag hadden gediend. Ik heb op alle die gronden eindelijk in de vorige zitting nog nader ingeroepen een evenredig en gelijk regt, tusschen alle provincien, trapswijze te vestigen door het bij de wetten aangenomen middel van verevenrediging, volgens de uitkomsten van de kadastratie.

Wij zijn volgens de toezegging van Zijne Majesteit, gedaan in de vorige zitting, en herhaald in Hoogstdeszelfs aanspraak van den troon bij het openen van de tegenwoordige zitting, thans opgeroepen, om in het openbaar te beraadslagen over eene voorgedragene wet, welke de grondslagen behelst van eene jaarlijksche toenadering tot de regtvaardigheid, welke in dezen zoo lang is achtergebleven.

Het is voor mij een bijzonder genoegen, dat de kadastrale werkzaamheden mijne vroegere stellingen overtuigend hebben bevestigd: daar de eerste bewerking, welke misschien in den voortgang der kadastratie en verevenrediging eene kleine afwijking naar den eenen of anderen kant zal opleveren, aanwijst een verschil van $19\frac{6309}{10000}$ in Vriesland, de hoogst aangeslagene provincie, tegen $6\frac{9296}{10000}$ in de laagstaangeslagene provincie, in de deswege opgemaakte staat de middelrekening aantoont van $11\frac{4671}{10000}$.

Ik zal den vorigen redenaar, welke over Vriesland heeft gesproken, en een staatsstuk heeft aangehaald, waar in de Staten van Vriesland eene opsomming doende van de lasten, in die provincie destijds bestaande, bij de grondlasten (de floreenrente) den reëlen penning hebben gevoegd, doen opmerken, dat daar door de aard van den reëlen penning niet konde worden veranderd. Ik zal mij beroepen op de *wetten* zelve, om den aard en oorsprong dier buitengewone belasting aantetoonen, en dit zal wel tegen eene aanhaling van eene staatkundige opgave kunnen opwegen.

Bij het uitbarsten van den oorlog van 1672, waar in de vereenigde Nederlanden gewikkeld wierden, vorderden de te doene uitgaven nieuwe middelen. De Staten van Vriesland introduceerden dienvolgens op den 13 januarij 1672 „de contributie van den hondersten penning van alle de „middelen, die dezer provincie ingezetenen in bonis mo„ghen hebben.” — Die goedschatting wierdt in het begin der vorige eeuw weder tot gelijke hoogte geheven. De kostbare oorlog, toen gevoerd, en de achtervolgens opgelegde groote schulden noodzaakten de Staten van Vriesland, bij een placaat van den 23 september 1713, den ophef van den honderdsten penning der bezittingen; sedert eenen langen tijd in trein, niet alleen te continueren, maar zich ook van den meer rigtigen opbreng door onderscheidene middelen te verzekeren, in aanmerking nemende de klagten, (dus drukken de Staten zich uit), „dat in voorz. hon„derdsten penning niet egalijk wierdt gecontribueert, maer „de eene boven de andere merckelijk beswaert, sijnde een „defect onafscheidelijk van alle personele taxatien, die niet „na sekere kennisse maer bij raeminge naer de gemeenste „opinie in æstimatie van het vermogen der menschen moe„ten werden gedaen,” — onder die middelen was eene reële goedschatting, „geheven van de beslotene plaatsen, los„se landen, huizen en andere vastigheden, — na proportie „van de huijren, die deselve opbrengen, voorbehoudens „nogtans (*en hierop moet men wel letten*), „dat het een „ijeder vrij sal staen om het personele te doden met het „reële, in dier voegen, dat ijmant, door quitantien ver„tonende, hoe veel hij in den reëlen honderdsten penning „heeft betaelt, met even so veel in den personelen hon„derdsten penning sal werden ontlast.” —

Naar mate van den aanslag op de bezittingen wierdt het *voorschot van den reëlen penning* successivelijk en van jaar tot jaar uitdrukkelijk geheven, en naar den veranderden stand der huren wierden telken jare nieuwe kohieren opgemaakt.

In 1794 moesten strengere middelen voor de heffing over de bezittingen plaats hebben, en daar bij verviel de goedschatting. De ontzettende kosten van den oorlog noodzaakte de Staten van Vriesland nogtans, om voor een jaar van mei 1794 — 1795 eene belasting, gelijk staande aan de voormalige reële goedschatting, op te leggen met dien verstande, dat dezelver bedrag niet meer in de personele goedschatting, welke vervallen was, konde worden gekort. De drang der tijden deed de Representanten van het volk van Vriesland besluiten, om voor het volgend jaar 1795 — 1796, en nog eens voor het jaar 1796 — 1797 eene gelijke belasting uit te schrijven. Hier over wierden evenwel de klagten van tijd tot tijd meer hevig; waarom het Provinciaal Bestuur in een deswege geëmaneerd placaat erkende, dat *de goede trouw die heffing niet verder gedoogde*, maar dat men wegens de buitengewone tijden van oorlog onder modificatie eene gelijksoortige belasting nog voor één jaar zoude heffen.

De orde van zaken daarna veranderd zijnde, schreef de Agent van Financien eenen brief in de maand september of october 1798 aan het intermediair administratief bestuur van Vriesland, deszelfs ongenoegen te kennen gevende over de achteloosheid van het Bestuur wegens het niet doen opmaken van de kohieren der buitengewone belasting op de huren der vastigheden. Het antwoord van het Bestuur, als geene magt hebbende om belastingen te heffen, was overtuigend, dat er noch verzuim plaats vond, noch bevoegdheid om de belasting weder in te vorderen. De Agent bragt de zaak ter kennisse van het Uitvoerend Bewind der Republiek, en dit Bewind, even min bevoegd om eene vervallene buitengewone belasting te heffen, deed een voorstel aan het Vertegenwoordigend Ligchaam. Deze vergadering vond in het laatst van 1798 goed, om het Uitvoerend Bewind aan te schrijven, om voor de continuatie dier belasting te zorgen *tot dat een nieuw finantieel stelsel zoude worden ingevoerd.*

Dienvolgens wierden jaarlijks nieuwe kohieren opgemaakt, naar den veranderlijken stand der huren, welke van tijd tot tijd hooger wierden, zoodat die belasting in 1805 bedroeg verre over de *f* 400,000 : 00.

In 1806 wierdt het nieuw stelsel van belastingen voor de Bataafsche Republiek ingevoerd; doch het opmaken van de kohieren van de verponding vorderde een uitstel van eenigen tijd; en daarom wierden de oude grondlasten, met bijvoeging der gemelde belasting in Vriesland, ingevorderd onder bepaling, dat de bijdragen slechts een voorschot zouden zijn, waarom ieder de kwitantien moest bewaren; ten einde de betalingen te verrekenen met de nader vasttestellenen aanslag volgens de kohieren, wanneer hij, die te veel betaald had, zoude terug ontvangen, en hij, die te min betaald had, zoude moeten aanvullen. Ten opzigte van de gebouwde eigendommen zijn in 1808 de kohieren opgemaakt, en heeft de likwidatie deswege plaats gehad: maar het *voorschot* op de belasting van de ongebouwde eigendommen heeft voortgeduurd tot 1810 ingesloten: toen het eigen volksbestaan ophield, en de Fransche Keizer de uitzigten op de likwidatie der voorschotten heeft weggenomen. Daarna is eene grondbelasting geheven, waarvan de aanslag der Departementen over het algemeen naar de vorige opbrengsten is geregeld, zoodat in Vriesland het bedrag der buitengewone belasting op de huren der vastigheden, volgens de laatste opgemaakte kohieren van 1805, daaronder ook is begrepen. De uitzigten eener verevenrediging bleven alleen bestaan door de in werking zijnde kadastratie.

Deze schets zal genoegzaam aantoonen den aard van voorschrevene belasting zeer onderscheiden van alle Grondlasten zoo wel in de provincie Vriesland als in de andere provincien. Ik twijfele niet of daar door zullen de redeneringen omtrent die zaak, door mij en anderen in vorige zittingen aangevoerd, genoegzaam gehandhaafd zijn.

Ik zoude nu kunnen overgaan tot de beoordeeling van de wet en de aangevoerde bedenkingen: maar ik herinnere mij een gezegde van eenen voor een aantal jaren overledenen Raadsheer, wiens duidelijke en onderscheidene beoordeeling van processen, waarde aan zijn gezegde konde doen hechten De Advocaten brengen allerlei redenen bij, de zaak wordt dus ingewikkeld; men moet de wolken, welke het eenvoudig geschilpunt verduisteren, wegschuiven, om de zaak in de ware gedaante te zien.

Ik zal alzoo eenige bedenkingen opnemen, alvorens tot de beschouwing der wetsbepalingen, over de wijze van verevenrediging over te gaan.

I. Zoo betwist men het beginsel van *eene evenredige en met de reële waarde der vaste eigendommen overeenkomende belasting.*

Men zegt, de eigenaren hebben de goederen met die lasten verkregen, en het is alzoo een *cadeau* wanneer men de verevenrediging invoert. Neen! Edel Mogende Heeren! men vestigt zich aldus op een verkeerd standpunt. Behalve dat er dwalingen in het opnemen der sommen voor de tegenwoordigen aanslag bestaan, liet het onderwerpen van de provincien aan één belastingstelsel met eenheid van bestuur niet toe, dat sommige der alzoo vereenigde provincien eene hoogere bijdrage naar de productieve waarde der gronden in eene voortdurende belasting zouden betalen dan andere provincien; terwijl zij in alle overige belastingen zijn gelijk gesteld, en geene behoedmiddelen voor eigen zelfsbehoud tegen de andere provincien langer kunnen invoeren.

Daar en boven is reeds bij den omslag der Grondlasten in Frankrijk in den jare 1791 door de constituerende vergadering besloten de evenredigheid der Grondlasten in te voeren door de kadastratie. Weinig tijds daar na wierd Belgien met Frankrijk vereenigd, en sints dien tijd hebben de grondeigenaren in het Zuiden van het Koningrijk der Nederlanden met die uitzigten de goederen bezeten. Toen de eenheid en ondeelbaarheid der Bataafsche Republiek in 1798 wierdt ingevoerd, en daar bij de verzekering van gelijkheid van lasten was gegeven, zag men met 1806 een gelijk stelsel van belastingen invoeren met uitzondering van de Grondlasten, door het nog ontbreken van de kohieren. De oude Grondlasten waren dus ook in dat gedeelte van ons vaderland vervallen en men liet daarom het bedrag der oude Grondlasten, en het geen daar onder begrepen was, bij voorschot betalen, om nader tegen de wezenlijke Grondlasten te worden verevend. Dit is in 1808 ten opzigte van de gebouwde eigendommen bewerkstelligd, welke volgens kohieren voor een aantal van vijftien jaren aan eene vaste voortdurende belasting zijn onderworpen. Sedert heeft het oppergezag in Frankrijk het noordelijk gedeelte van het tegenwoordig Koningrijk der Nederlanden aan Frankrijk gehecht, de beloofde vereevening van Grondlasten doen vervallen, en dat gedeelte in den omslag der Fransche Grondlasten doen deelen met gelijke uitzigten op vereevening door de kadastratie. —

Verders zijn sedert de inlijving dier Zuidelijke en Noordelijke deelen in Frankrijk, en sedert de vereeniging dier deelen tot het Koningrijk der Nederlanden de Grondlasten noch in het Zuiden noch in het Noorden verbleven tot dezelfde hoogte op dezelfde grondeigendommen, maar zijn reeds in eene nieuwe verhouding, welke bij gedeelten en gebrekkig werkte, over de grondeigendommen omgeslagen, en die omslag heeft achtervolgens vele veranderingen ondergaan. —

De grondlasten zijn dus niet onveranderlijk gebleven op dezelfde grondeigendommen, uit welk standpunt van onveranderlijkheid de voorstanders van de oude grondlasten uitgaan, en ook de redenaar die voor mij gesproken heeft. De Gouvernementen hebben op de klagten der belastingschuldigen achtervolgens de verzekering gegeven van eene regtvaardige vereevening. De belastingschuldigen konden en moesten op die vereevening sedert eene lange reeks van jaren rekenen, en het zal ten slotte alles afdoende zijn aan te halen het 7e artikel van de wet van den 11 Februarij 1816, de uitspraak der wetgeving, waar onder wij leven. Ten einde tot „*eene meer evenredige en met de reële belastbare waarde der vaste eigendommen meer overeenkomende* „*bepaling der grondbelasting* te geraken, zullen in alle ge„deelten van het Rijk de werkzaamheden van het kadaster „ten spoedigsten worden voortgezet.”

De overbelaste provincien vragen aan de anderen niet om een geschenk; zij vorderen de uitvoering van wetten, welke het geëerbiedigd Opperhoofd van den Staat wil en zal daar stellen, waartoe wij *moeten* medewerken. —

Alle tegenwerking vloeit voort uit eenen reactie geest, welken ik niet zal afschilderen. —

II. Men wil *eene nieuwe wetgeving op de kadastratie* invoeren, waar toe? zijn de algemeene beginselen, waar op de wetgeving rust, niet goed? Men beschouwt zelfs de opgevolgde besluiten, reglementen en instructien in het algemeen als een meesterstuk van naauwgezette regtvaardigheid. Daar en boven kan door Zijne Majesteit de Koning de uitvoering naar die wetgevende beginselen geregeld worden, en mogen voorschriften tot uitvoering door het administratief gezag worden uitgegeven, welke geene voorwerpen van wetgeving *kunnen* zijn. De onderscheiding in de Fransche wetgeving tusschen de bosschen in de uitvoering aan groote bezwaren onderworpen, waarom men daar van in Frankrijk zelve was afgeweken, is nu bij de voordragt van wetgeving verbeterd, en ik kan dit als in den geest van de wet zeer wel aannemen. Ik zal op de algemeene bedenking al-

(*Het vervolg op de kant van deze bladz.*)

leen nog aanmerken, dat de kadastrale werkzaamheden reeds voor zeer vele jaren onder de Fransche regering in de onderscheidene gedeelten van ons vaderland uit kracht van wetten en verordeningen zijn begonnen, en voortgezet ook na dat deze landen hebben opgehouden onder Frankrijk te behooren, en dat bij de evengemelde wet van den 11 februarij 1816 reeds is vastgesteld, dat tot de evenredige bepaling der Grondbelasting *de werkzaamheden van het kadaster ten spoedigsten zouden worden voortgezet.* Heeft alzoo de wetgever niet uitdrukkelijk te kennen gegeven, dat de wetten en verordeningen wegens het kadaster (niet alleen, die wegens het opmeten en karteren, gelijk de vorige redenaar wilde, maar de kadastratie in den geheelen omvang) door een vorig Gouvernement hier in gevoerd, onder de tegenwoordige regering aangehouden, zouden voortwerken, natuurlijk aan de Koninglijke magt, en onder toezigt van dezelve aan het administratief gezag de regeling tot uitvoering opdragende. Ik vrage, is het dan niet een reactie geest, welke alles wil om ver stoten, het geen wettig en regelmatig is verrigt, en het geen in de bijzondere provincien reeds aanmerkelijk in de uitvoering is gevorderd? Want ik herhale hier, dat voor den omslag der Grondlasten volgens de Fransche wetten de oude Grondlasten zijn vervallen, dat van dien tijd af de grondeigendommen zijn ontheven van de vroegere daar op liggende lasten, dat de aanslag van elk departement of provincie volgens de Fransche en Nederlandsche wetgeving eene evenredige onderverdeeling in de arrondissementen, kantons, gemeenten en tusschen de bijzondere grondeigenaren wilde; dat dit beginsel wel niet overal geregeld is toegepast, zoo dat in onderscheidene oorden van ons vaderland winstdoende grondeigendommen zonder Grondlasten bestaan; maar dat dit beginsel, zelfs onafhankelijk van deze wet, toepassing zal vinden, zoo dra in die oorden de kadastrale opmetingen en schattingen zijn afgeloopen, en de gemelde gebreken aan den dag zullen zijn gebragt. Men vleije zich alzoo niet, door tegen deze regtvaardige wet te werken, de niets betalende grondeigendommen lang dit onbillijk voorregt te zullen doen genieten. —

III. De verlangde *mededeeling der wetten, besluiten, reglementen en instructien is gedaan.*

Uit het koninklijk besluit van den 22 junij 1826 blijkt, over welk tijdvak de kadastrale schatting loopt. De opbrengst der *onbebouwde eigendommen* zal berekend worden over het tijdvak van 1812 — 1826 dus van vijftien jaren onder aftrek van de twee jaren, waar in de prijzen der voortbrengselen de hoogste waren, en van de twee jaren, waar in die prijzen de laagste waren. Men toetst dit aan de middelbare huiswaarde wegens huurcontracten en bekende huurprijzen van 1816 — 1826 dus ook over een werkelijk tijdvak van elf jaren. Men neemt wegens de *gebouwde eigendommen* het tijdvak van 1816 — 1825, en stelt de noodige wijzigingen vast wegens de *bosschen.*

Het voorschreven Koninklijk besluit wordt bestreden, als eene afwijking van de Fransche bepalingen. Ik stemme toe, dat hier eene afwijking bestaat, doch geenszins eene afwijking van beginselen en van wetsbepalingen, maar alleen eene afwijking van de voorschriften van uitvoering. Ik vrage, was deze afwijking niet noodzakelijk, om eene evenredige schatting voor alle deelen van het Rijk te kunnen daarstellen? moesten de omstandigheden der onderscheidene deelen van het Rijk niet dezelfde zijn? moest men niet een tijdvak nemen, gedurende het welk alle deelen van het Rijk onder eene regering, eene wetgeving, eenerlei commerciele uit- en inwendige betrekking zich bevonden? Was er dan wel een ander tijdvak dan het door Zijne Majesteit aangenomene? — Men zegt wegens de huurcontracten is een doorloopend tijdvak genomen. De daar voor in de antwoorden bijgebragte gronden regtvaardigen het besluit; de eens bepaalde huurprijs is onveranderlijk, en loopt door, hoewel de prijzen der voortbrengselen verschillen, en welke andere toepassing van de huurcontracten zoude men kunnen maken? daarenboven neemt men de middelbare huurprijzen voor elke klasse tot grondslag. — Men voert aan de buitengewone hooge prijzen der voortbrengselen in gemeld tijdvak. Maar hier in staan alle deelen van het Rijk op dezelfde hoogte wegens de onderscheidene grondeigendommen, en de Grondbelasting zal daar naar niet worden verhoogd.

De wil van Zijne Majesteit den Koning is in dat punt niet twijfelachtig, en eene verhooging zoude nimmer zonder medewerking der Staten Generaal kunnen plaats hebben. Alles wat deswege wordt aangevoerd, komt dus uit op ijdele schrikbeelden, welke bij onpartijdig nadenken verdwijnen. —

Men heeft verlangd, dat de wetten en wettelijke bepalingen, waar naar de uitvoerende magt de kadastratie moet doen werken, zouden worden opgenoemd, hieraan is thans bij art. 8 voldaan, en men vindt daar bij ten overvloede de waarborg, dat de verordeningen van *uitvoering*, overeen-

(*Het vervolg op bladz., twee*)

komstig den toestand van dit Rijk naar gelijke en voor het geheele Rijk evenredig werkende voorschriften, zullen zijn ingerigt.

Men spreekt over reglementaire bepalingen, welke punten van wetgeving zouden zijn, bijzonder met betrekking tot de tienden, visscherijen op rivieren en het uitsluitend regt van overvaart op dezelven.

Ik kan mij hier mede niet vereenigen. De wetten van de kadastratie vereischen, dat alle grondeigendommen worden geschat, en geklasseerd naar het productief inwendig vermogen, onafhankelijk van alle lasten en bezwaren; daarna heeft de aftrekking plaats van alle onkosten van bebouwingen vervolgens van bij name genoemde lasten, als daar zijn die van zeeweeringen, polderlasten enz. naar den onderscheidenen stand van zaken. Op die wijze wordt de belastbare opbrengst gevonden. Hier komen niet in aanmerking grondrenten of andere uitkeeringen, welken de grondeigenaar, of namens hem de gebruiker, verpligt is aan anderen te voldoen. De waarde en hoeveelheid daarvan staan in geenerlei verband met die kadastrale schatting, noch hebben daarop eenigen invloed. De wederkerige regten en pligten der nuttrekkers en het regelen der aandeelen van ieder in het dragen der lasten, zijn daarvan onafhankelijk.

Bij de voorschrevene schatting heeft men tot vergelijkenden en medewerkenden grondslag aangenomen de middelbare huurwaarde volgens huurcontracten en bekende verhuringen. —

Om de vergelijking tusschen de vruchtbaarheid van den grond in het afgetrokkene, en de bepaalde huurswaarde regelmatig op te maken, zal men bij de huur, welke de gebruiker betaalt, moeten voegen de waarde van de uit te kerene tienden, welken onder de huursom niet zijn begrepen, en door hem ook moeten worden voldaan. Hierin is voorzien door de aanschrijving van den heer Administrateur van den 1 julij 1826. Dit is geene daad van wetgeving, veel min eene daad afwijkende van vroegere wetten, gelijk ik zulks door een mijner geachte medeleden onlangs heb hooren beweren, maar eene volkomene toepassing van de grondbeginselen en wetsbepalingen.

Ik heb een ander geacht lid de uitvoering der kadastratie opzigtelijk de tienden hooren afkeuren, om dat de tiendheffer niet van alle vruchten de tiende geniet. Dit punt is in gemelde aanschrijving van den 1 julij 1826 wel zeer naauwkeurig aanbevolen bij de schatting, de bijgevoegde tabelle geeft een voorbeeld op van *tiend-vrije* voortbrengsels; en de ambtenaren van het kadaster moeten volgens de aanschrijving daarop letten en deswege onderzoek doen. In hoe verre de tiendheffer tot restitutie van een gedeelte der grondlasten gehouden is, wordt daar niet beslist.

Wat de uitsluitende regten van visscherij en overvaart betreft, verbonden aan eene bepaalde oppervlakte gronds, welke op zich zelve niet aan eenigen grondlast onderworpen is, dezen zijn eigendommelijke nuttrekking van een onroerend goed, en vallen dus in de termen van vatbaarheid voor grondbelasting, gelijk zulks uit vroegere wetgevingen en toepassingen geblijkt.

IV. Er is door afdeelingen verlangd de mededeeling van de processen-verbaal der kantonnale vergaderingen, en van de Staten zoo wegens de grondslagen der klassificatie in de gemeenten en kantons, als wegens de klassering der bijzondere eigendommen. Ik vrage, behoort de kennisneming daarvan aan de wetgevende magt, of aan het administratief gezag en bij opklimming aan de koninklijke magt? Zoo gestreng ik denke omtrent het vasthouden der regten van wetgeving en van de bij de Grondwet toegekende regten aan de Staten Generaal, en in den wil tot handhaving dier regten voor niemand onderdoe, even zoo afkerig ben ik, om eenige aanmatigingen en gewaagde oordeelvellingen mij te veroorloven op en over de uitvoerende magt.

Men klaagt over ongelijke grondslagen en buitensporige schattingen, over harde behandeling en onbetamelijk gedrag der ambtenaren, over eene overhaastende werking: men vraagt, hoe komt men tot herstel tegen onregt?

Voor zoo verre eenige bepaalde daadzaak is aangehaald, is daar op Gouvernementswege geantwoord, en daar bij de verzekering gedaan, dat men alle mogelijke voorzorge heeft aangewend, om naar gelijke grondslagen te werken en regtmatige schattingen te doen.

Blijkt niet uit de geheele beantwoording over deze wet eene welwillendheid, om alle voorgestelde grieven te onderzoeken, om regtvaardig te zijn? Biedt men niet aan, om naauwkeurig het gedrag der ambtenaren te overwegen, wanneer men met bepaalde daadzaken tegen hen te voorschijn treedt? Is het ons niet gebleken, zoo uit de memorie van toelichting, als uit de beantwoordingen, dat het Gouvernement het gebeurde in het vorig jaar onderzoekt? Is ons dit onderzoek ook niet van elders bekend? Biedt Zijne Majesteit niet aan nieuwe termijnen, om de bezwaren in te brengen, en om weder op te roepen de kantonnale vergaderingen, waar men dit verlangt en noodig acht?

Kan dan nog de vraag worden gedaan, hoe komt men tot herstel tegen onregt? —

Er zijn adressen ingekomen, houdende bezwaren tegen de bewerking der kadastratie. Wat bedoelen de inleveraars van die adressen? voorzeker niet om den wetgever in zijne werkzaamheden te storen, maar om herstel te bekomen tegen onregt, het geen zij voorgeven, of meenen te ontdekken. Maar de aanvrage kan niet gegrond verklaard het herstel niet verleend worden dan na gedaan onderzoek, en men moet bij het bestaan van grieven eene zekere orde volgen: De wezenlijke en korte weg is die, welke naar het hoofd van dat vak van administratief gezag leidt.

Na deze beproefde middelen heeft men den recursus ad principem. De Koning, welke liever wil bemind dan gevreesd zijn, verschanst zich niet achter trawanten, elk kan tot hem naderen, hij wil alle klagten hooren, hij wil den eenen onderdaan niet boven den anderen bezwaren. Ik geloof, dat men bij die recursus ad principem ook kan voegen een adres aan de Staten Generaal, maar dezen moeten tot behoud van hunne waardigheid met alle voorzigtigheid zich wapenen, om niet door zoodanige adressen voor of tegen te worden afgetrokken van het ware standpunt.

De voordragten kunnen gemakkelijk ter goedertrouw of met opzet sub- en ob-jectivelijk gesteld worden.

Wanneer men zich op het overdrijven van eene hoogste klasse van grondeigendommen in eene gemeente beroept, zonder de andere klassen te melden, zonder de hoegrootheid van oppervlakte van elke klasse te bepalen, zonder die onderscheidene klassen in andere gemeenten, waar de goederen min voordeelig zijn, aantegeven, en wanneer men dan eene vergelijking in die eerste gemeente niet alleen maakt, maar zelfs den aanslag en klassering in die gemeente met die van andere gemeenten in verband brengt, dan zal een ander weinig grond van overtuiging voor het bezwaar der adressanten hebben, voor al wanneer zij daar door hun stelsel zoodanig overdrijven, dat dienvolgens eene provincie, welke volgens algemeene bekendheid weinig betaalt, nog om de helft van de grondlasten zoude moeten worden ontlast. Daarenboven wordt de productive waarde der bijzondere perceelen niet gegrond op de huurprijzen, niet op de uiterlijke vertooning van vruchtbaarheid of onvruchtbaarheid, maar berekend naar de klassen, in welken die bijzondere perceelen vallen, in aanmerking genomen de soorten van meer of minder vruchtbare gronden, en derzelver hoeveelheid. — Alzoo kunnen twee naast elkander liggende stukken gronds in werkelijke opbrengst en uiterlijke vertooning van deugdzaamheid zeer verschillen; maar bij onderzoek bevonden worden in hoedanigheid en hoeveelheid van goede gronden gelijk te zijn. Het spreekt dus van zelve, dat noch de huurprijs, noch de uiterlijke vertooning, noch de werkelijke opbrengst tusschen beide stukken een onderscheid kan maken; want daar door zoude de nijvere man, welke noch arbeid noch kosten ontziet, wanneer goede uitzigten belooning en vergoeding aanbieden gelijk gesteld worden met den zorgelozen, vadzigen en bekrompenen van geest.

De voordeelen, door de nijverheid getrokken, zijn geene eigenschappen van den grond, maar gevolgen van de nijverheid zelve, welke de inwendige sterkte van den Staat bevordert, door de gelukkige genoegzaamheid en welvaart onder de huisgezinnen te verbreiden en eene veerkracht te ontwikkelen, welke den Staat behoudt, waar vadzigheid en luiheid, zoo strijdig met volmaking, volken en maatschappijen met ongeluk en ondergang bedreigen; dezen moeten alzoo niet ten koste der nijverheid verschoond worden. — Het zoude alzoo ongerijmd zijn uit de huur-contracten en de daarin gestelde huurprijzen een stellig besluit op te maken tegen de in eene dubbelde bewerking uitgevondene belastbare opbrengst.

Ik zoude nog uit meer andere standpunten de zaak kunnen beschouwen als bij voorbeeld de meer of min voordeelige ligging der grondeigendommen; doch het aangevoerde zal genoeg zijn, om daar uit af te leiden hoe moeijelijk het is voor eene wetgevende vergadering om over klagten van verongelijking naar waarde te oordeelen. —

Men heeft nog als een bewijs van onzekerheid der kadastrale schattingen aangevoerd het verschil tusschen eene vroegere en de tegenwoordige schattingen in de zuidelijke provincien. Dit bewijs zal geene kracht hebben, wanneer men de beantwoording heeft gelezen, het verschil van tijdvakken had natuurlijk invloed op de belastbare opbrengst, thans heeft men ook de schatting in de onderscheidene provincien niet afzonderlijk geregeld, zoo als te voren is gedaan, maar in onderlinge betrekking en verhouding gebragt; hier uit vloeit voort eene gewenschte evenredigheid, welke aan de tegenwoordige werkzaamheden in het groot tusschen de provincie eene nieuwe waarde bijzet, gelijk de kadastrale klassering der bijzondere eigendommen in het klein eerlang zal doen ophouden eene grief, aangehaald door de Commissie tot het ontwerpen van eene meer evenredige repartitie der Grondlasten in deszelfs verslag van den 29 augustus 1818, waarin dezelve zegt: „ de grootste onregtvaardigheden zijn begaan in de Gemeenten zelve door „ onwetendheid, achteloosheid en vooral door de weinige „ goede trouw van repartiteurs, die de eigendommen van „ geringe menschen en afwezenden hebben aangeslagen in „ eene onevenredigheid van 3 tot 1. Dit kan door de operatie van het kadaster ten vollen worden ontdekt." —

Ik verbeelde mij, dat ik hoore zeggen: Gij hebt reeds zoo lang gesproken, en het onderwerp der wet de trapswijze verevening der Grondlasten nog niet behandeld. Ik bebekenne mijne afwijking, maar de schuld daar van zal op mij alleen niet rusten: dewijl aanmerkingen, door de Afdeelingen gemaakt, en door leden aangevoerd, mij van het onderwerp hebben doen afdwalen, en ik op deze wijze vermeene het wezenlijk onderwerp meer eenvoudig te kunnen doen uitkomen, waar over ik de aandacht van UEdel Mogenden niet lang zal ophouden, zoo dat de voorafspraak veel grooter zal zijn dan de rede over de zaak zelve.

Men vindt in art. 1 der voorgedragene wet de bepaling des tijds waarop de verevening der Grondlasten zal beginnen, vervolgens eene tweeërlei wijze van bewerking der verevening en wel de eerste wijze gedurende een tijdvak van vier jaren in art. 3, 4 en 5 en de tweede wijze, vervolgens tot op den afloop der kadastrale werkzaamheden in art. 6, 7, 8, 9 en 11. Het 10de artikel behelst eene, mijns oordeels, overbodige doch onschadelijke voorzorge voor de te min betalende provincien, het 12de artikel doet de kadastrale werking en verevening in de gekadastreerde gedeelten der onderscheidene provincien voortduren, en art. 13 regelt de jaarlijksche wetgeving op dit onderwerp en den omslag der grondbelasting. —

De tweeërlei wijze van werking tot verevenrediging is na de ontwikkeling in de aanmerkingen en antwoorden zoo duidelijk geworden, dat ik mij ontsla van daar over iets te zeggen en mij slechts zal bepalen tot de weinige bedenkingen, welke over de zaak zijn gemaakt. —

I. Er zijn, die meenen, dat de verevening moet achter blijven tot na den afloop der *geheele* kadastratie, anderen dat de verevening nog *ontijdig* is, om dat men geenen vasten maatstaf heeft, van eenen anderen kant zijn er, die de verevening beschouwen, als te langzaam werkende, om dat de overbelaste provincien dan te lang belast blijven met onmatige bijdragen.

De eerste tegenwerping is opgelost in de antwoorden van het Gouvernement, hierop nederkomende:

De overbelasting van provincien is baarblijkelijk, die overbelasting is onregt, het onregt moet zoodra mogelijk ophouden, eene trapswijze toenadering tot regtvaardigheid is verzekerende voor de overbelaste provincien, is te gemoetkomende aan, en gemakkelijk voor de te min betalende provincien. Het regt wordt alzoo door billijkheid verzacht, en door voorzigtige staatkunde bestuurd. De tweede tegenwerping berust op klagten over onregelmatigheden, met milde handen uitgemeten, en over bezwaren daar uit voortvloeijende, waar door de uitkomsten onzeker zijn. Men kan antwoorden de daadzaken zijn of niet aangegeven, of niet uit de ware beginselen der kadastratie afgeleid, of zeer omstandig in de beantwoordingen Gouvernementswege van alle wezenlijk bezwaar ontheven; waarbij het Gouvernement de toezegging doet van als nog klagten te zullen aannemen, en onderzoeken om naar bevind de grieven weg te nemen, doch tevens verzekert, uit het onderzoek reeds te mogen vaststellen, dat de grieven van geenen belangrijken invloed tegen de verevening kunnen zijn.

Betrekkelijk het gevoelen van hen, die de verevening binnen een kleiner tijdvak, en alzoo in grootere gedeelten, verlangen wordt Gouvernements-wege gezegd, dat men in dezen alle mogelijke voorzigtigheid wil aanwenden, en overhaasting uitsluiten. De Commissie tot het ontwerpen van een plan van verevening heeft zich wel voorloopig voor een tijdvak van zes jaren verklaard, en een onlangs uitgekomen overzigt van de voorgedragene verevening, beschreven door in dit vak ervarene ambtenaren, heeft de uitzigten aangeboden, dat dit werk van de kasdastratie met zes of zeven jaren zal zijn afgeloopen, maar ik kan wel berusten in de bepaling van het tijdvak voorgedragen in de wet. Ik doe dit met een meerder genoegen, om dat ik in de meestgedrukte provincie wone, welker ingezetenen niet spoedig klagen, en geenzins achterlijk zijn in het doen van opofferingen.

II. Eene afdeeling geeft bij uitsluiting de voorkeur aan de wijze van verevening in het eerste tijdvak, voorgeschreven in het 3de en volgende artikelen, om dat de eenvoudigheid voor éène wijze van verevening pleit, en deze wijze van werking reeds in een gedeelte der provincien bekend is, en geregeld voortgaat. — Eene andere afdeeling

(Het vervolg op de kant van deze bladz.)

stelt voor, om de tweede wijze van verevening, voorkomende in het 6de en de volgende artikelen, reeds met het derde jaar in te voeren. Ik zal het daar op gegeven antwoord niet herhalen, en stemme in met de wetsbepalingen te dezen opzigte, waarvoor ik nog eenige redenen zal aanvoeren.

Eene doorloopende wijze van bewerking, welke bekend is, en reeds toepassing vindt, verdient in het afgetrokkene de voorkeur: maar verandering in omstandigheden kan verandering in den gang der werkzaamheden aanraden.

Tot nog toe werkte de verevening naar de uitkomsten van de kadastratie slechts in elke bijzonder provincie tusschen het gekadastreerd gedeelte, en wegens den ouden provincialen aanslag. Nu zal de verevening tusschen de *provincien* worden ingevoerd trapswijze, dewijl het verschil zeer aanmerkelijk is, ten einde alle te gevoelig werkende middelen te voorkomen. Indien deze verevening tusschen de provincien alleen wierdt toegepast op de voor de verevening gekadastreerde kantons, zoude men het kwaad, het welk men tusschen de provincien wil voorkomen, in de provincien zelve invoeren, en de maatregel zoude dus ten halve werken en onbestaanbaar met zich zelve zijn. Hierom moeten de ongekadastreerde kantons in de bijzondere provincien, in evenredigheid van derzelver aandeel in den algemeenen provincialen aanslag van het vorig jaar, in de grondlasten naar de voortgaande verevening bijdragen.

Ten einde de voordeelen van eene trapswijze verevening geregeld zoude plaats hebben, heeft men voor het eerste tijdvak eene wijziging wegens de groote steden in art. 5 moeten maken, om dat anders de evenredigheid verbroken zoude worden. — Om dien evenredigen voortgang te behouden is men verpligt in de verhouding van uitgestrektheid van grond en hoeveelheid der bestaande grondlasten een evenredig gedeelte van elke provincie in de jaarlijksche verevening op te nemen: het geen niet alleen zeer moeijelijk vak te bepalen door de bestaande kantons, en de onderscheidene grootte der provincien, maar ook den geregelden loop en voortgang der kadastratie zeer belemmert. Deze gewigtige zwarigheden worden weggenomen door het invoeren van de tweede wijze van verevening; want dan heeft men de trapswijze voortgang daar van in de wet zelve bepaald, onafhankelijk van den meerderen of minderen voortgang der kadastrale werkzaamheden in de onderscheidene provincien. Te regte heeft evenwel de Koning deze tweede wijze niet willen invoeren van den beginne af, en eerst het bekende tusschen de provincien tot regel aangenomen, om alle tegenwerpingen van gewaagde ontijdige maatregelen te voorkomen, of althans te doen vervallen. Te regte is de tweede wijze van bewerking in het vijfde jaar voorgesteld, wanneer reeds meer dan de helfte van het Rijk de kadastrale bewerking zal hebben ondergaan, en dus voor het besluit van het bekende tot het onbekende een hooge graad van zekerheid bestaat. De aanneming daar van met eene trapswijze verevening gevoegd bij de keuze der kantons zal alle vrees voor verongelijking der te belastene provincien verbannen, waar bij ten overvloede de waarborg komt welke in art. 10 is beschreven. — Ik zal ten slotte hier bij voegen, dat de volgens de laatste beantwoording in art. 4 en 8 ingelaschte bepaling mij in de toepassing duister en tegenstrijdig is voorgekomen. Deze bepaling behelst „ dat van de vermeerdering „ van die provincien, welke verhoogd moeten worden, in „ evenredigheid met het beloop dezer vermeerdering voor „ eerst zal worden afgetrokken het bedrag van de grondbelasting van alle domein-goederen in het geheele Rijk, „ die het laatst voorgaand jaar nog niet waren aangeslagen, „ en ten gevolge van derzelver vervreemding belastbaar zijn „ geworden" — Immers hier uit zal volgen, dat bij het einde van de acht jaren de thans te min betalende provincien weder minder van de belastbare opbrengst zullen betalen dan de thans overbelaste provincien. —

Dit mag evenwel zoodanige uitkomst op dat tijdstip niet opleveren, dewijl de grondslag van de wet is verevening, dat is eene volkomene gelijke bijdrage van alle provincien in de hoofdsom der grondlasten, geëvenredigd aan derzelver zuiver belastbaar inkomen.

Ik zal deswege eenige opheldering inwachten, overeenkomstig met het verlangen der vijfde afdeeling doch, staat makende op het beginsel van regtvaardigheid, waar op de verevening der grondlasten rust, mijne stem voor de wet uitbrengen.

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUMANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, lett. K, no. 176.